

Könyvrestaurálás a főiskola könyvtárában

Évek óta foglalkoztatott az értékes, 1945 előtti muzeális állományunk védelme. Az Eötvös József Főiskola Könyv- és Médiatárában folyamatosan pályázunk, és sikeres pályázatainknak köszönhetően elképzeléseink egy részét megvalósíthatjuk. Ezek a pályázatok teszik lehetővé, hogy az OSZK-Soros Könyvrestaurátor Műhelyben a szakemberek a legértékesebb könyveink eredeti állapotát a legteljesebb mértékben visszaállítsák.

2002 óta minden évben nyertünk pályázati támogatást a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Kollégiumától egyedi dokumentumok restaurálására, 2005 óta pedig helyszíni állományvédelmi munkákra.

Mivel ez a munka nagyon időigényes és drága alapanyagokat használnak fel, ami egy-egy könyvnél akár több százezer forintot is jelenthet, évente kettő-tíz könyvnél többet ezzel a módszerrel restaurálni nem tudunk. A főiskola vezetői támogatnak bennünket az önrész vállalásával is, ennek és a pályázatoknak köszönhetően az évek során harmincegy könyvet felújítottunk.

Egy-két darabot már több alkalommal bemutattunk, de az elkészült színvonalas munkákat teljes egészében 2007 júliusában láthatták először az érdeklődők egy kiállítás keretében.

Az egyik legjelentősebb könyvünk Werbőczy István Tripartituma. Az 1696-ban Nagyszombaton kiadott mű a feudális jogrendszert a köznemesi érdekek szerint jeleníti meg. Bár törvényerőre sosem emelkedett ez a joggyűjtemény, mégis a XIX. századig meghatározó maradt a magyar jogrendszerben.

A legkisebb méretű könyvünk egy Regnault nevű szerző által Párizsban, 1767-ben megjelentetett mű, Instructions pour la premiere communion címmel. Ez a XVIII. századi francia nyelvű kis könyvecske egész

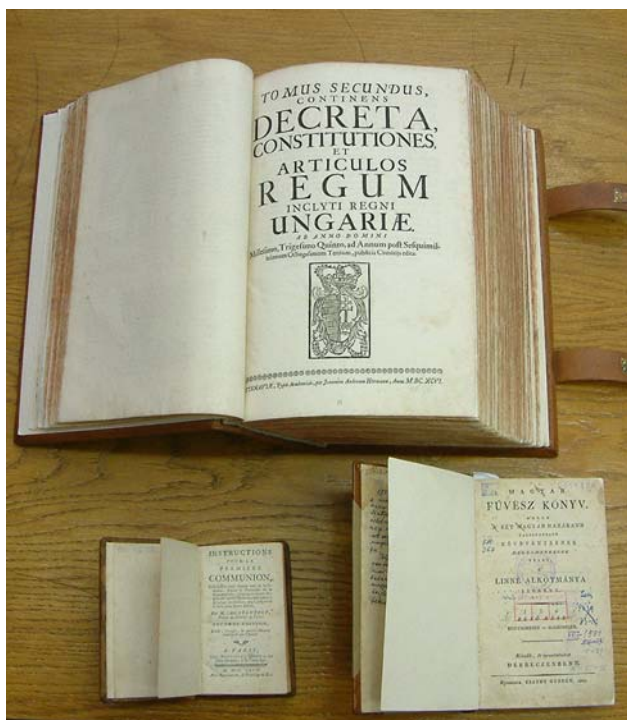
kecskebőr kötésű, kézzel írott bejegyzésekkel ellátva, első áldozással kapcsolatos információkat tartalmaz, s a gyerekek katolikus nevelését végző tanítóknak szolt.

Az egyik legérdekesebb könyvünk az 1807-ben Debrecenben kiadott fűvészkönyv, melynek értelmi szerzője Diószegi Sámuel (debreceni prédikátor). Mivel Diószegi nem volt olyan ügyes tollforgató, a mű megírását barátjára, Fazekas Mihályra bízta, aki a Lúdas Matyi szerzője is. Ez a könyv a magyar tudományos szakirodalom kezdetének felbecsülhetetlen értékű emléke.

Az OSZK-Soros Könyvrestaurátor Műhely kötészeti munkával is foglalkozik. Intézményünk számára nagyon fontos a régi évkönyveink hiánytalan megőrzése. Sikerült az összes megjelent értesítőt beszerezni, majd bekötetni. Ezek a kiadványok nagy jelentőségűek kutatóink számára, hiszen jelen pillanatban is hárman írják az intézmény történetét. Történeti szempontból nélkülözhetetlenek az évkönyvek, és a legfontosabb alapforrásoknak számítanak.

A harmadik fontos tevékenységünk a helyszíni állományvédelem. Ez azt jelenti, hogy a restaurátor műhely munkatársai nyaranta két hétre egy kis műhelyt alakítanak ki a bajai főiskola könyvtárában. Azoknak a könyveknek, amelyeket nem tudunk teljes mértékben restaurálni,

A versenyképes könyvtáros szakmai és emberi kvalitásai

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) szeptemberben elindult előadásorozatának központi témája a versenyképesség, a kompetencia. A téma aktuális, mivel a megváltozott szakmai környezetben komoly igény merült fel a könyvtári és információs foglalkozások újraértékelésére, minősítésére.

A CERTIDoc nevű európai minősítési rendszer a könyvtáros és információs szakma számára nyújtja ezt a lehetőséget. A CERTIDoc a mintegy harminc európai ország szakmai szervezetére kiterjesztett felmérésből indult el, ehhez a munkához az Európai Közösség Leonardo da Vinci-projektje nyújtott anyagi támogatást. A projekt 2004-ben megjelentette a LIS Euroguide 2. átdolgozott kiadását, ami napjainkban már tíz nyelven, köztük magyarul is hozzáférhető. A minősítési rendszer 2005 novemberétől működik.

A CERTIDoc célja, hogy európai méretekben egységes minősítési rendszert teremtsen a könyvtári és információs szakemberek számára, nagyobb szakmai átláthatóságot, jobb imázst és könnyebb szakmai mozgást ígér. Biztosítja a diplomák, a felkészültség és a szakmai tapasztalat kölcsönös elismertségét, többek között a szabad munkavállalást az Európai Unióban.

Miért van szükség minősítésre? Az internet és a számítástechnika technológiai vívmányaival rohamosan megváltoztak a könyvtári szakmával szemben támasztott követelmények. Az új könyvtári környezet új dokumentációs területeket teremtett, új elvárásokkal (új feladatkörök, új igények, marketing, ár, értéktérlemelés...).

A könyvtárosoknak, információs szakembereknek alkalmazkodniuk kell az új elvárásokhoz, be kell bizonyítaniuk rátermettségüket, kompetenciájukat és képességeiket. Napjainkban a már megszerzett végzettségek nem mindig elegendőek a kompetenciák által támasztott igények kielégítésére.

Miért kell bizonyítani a képességeket? A megváltozott könyvtári környezetben a több éve szerzett diplomák elévülnek, bizonyos területeken több a képesítés nélküli dolgozó, akik a gyakorlatban szerzett tudásukat a minősítéssel kamatoztatni tudják. A továbbképzések nem

megpróbáljuk megőrizni az állapotukat úgy, hogy tovább ne rongálódjanak és a kutatók számára használhatóvá váljanak. Minden kötetet kézbe vettek, tisztítottak, a kiesett lapokat felfűzték, a leszakadt sapkákat és a szakadt nyílásokat javították, az eredeti vászonkötéseket megőrizték, visszarakasztották, új gerinclemez és vászon felrakásával a szétesett köteteknek puhatáblás, kötés palliumot készítettek.

A két hét során ebben az évben is szerveztünk egy-egy nyílt napot. Az olvasók megtekinthették a kiállítást és bepillanthattak a restaurátorok munkájába, beszélgetést is kezdeményezhettek velük, illetve kérdéseikre szakszerű választ kaphattak.

A fiatal szakemberek az idén végeztek a Magyar Képzőművészeti Egyetem restaurátor szakán, így friss elméleti ismereteiket és sokéves tapasztalataikat nagy érdeklődéssel hallgatták látogatóink.

Pályaválasztás szempontjából nagyon sok gyereket érdekelt ez a szakma. Sőt kötéssel, nyomdászattal foglalkozó kollégák is meglátogattak bennünket, és nagy figyelemmel – egyesek órákat a könyvtárban töltve – követték ezt a művészi szinten végzett, érdekesítő kézműves munkát.

Reméljük, hogy ennek folytatása lesz, és még évekig számíthatunk a pályázati és fenntartói támogatásokra annak érdekében, hogy elődeink szellemi értékeit méltóképpen megőrizhessük.

Majorné Bodor Ilona

minden esetben fedik az igényeket. A szakmai kompetenciák nem érvényesülnek kellőképpen, viszont a szakmai követelmények egyre növekednek, és az új generáció a friss diplomával komoly konkurenciát jelent.

Kik érdekeltek a minősítésben? A minősítés minden könyvtári és információs szakemberre vonatkozik, legyen általános vagy speciális képesítésű, diplomás vagy diploma nélküli.

A minősítés önkéntes alapon működik, nem kötelező a szakma gyakorlásához. Nem egyenértékű az akadémiai diplomákkal, és nem a friss diplomásokra vonatkozik. Rendszeresen újra kell értékelni, mivel öt évig érvényes.

LIS Euroguide (Eurokompetenciák gyűjteménye)

Az új könyvtári környezetben az új igényeket kielégítő, új kompetenciákkal rendelkező könyvtárosokra van szükség. A kompetenciagyűjtemény felvázolja a szakma naprakész igényeit harminchárom szakterületre és húsz tulajdonságra felosztva.

A kompetenciagyűjtemény meghatározza minden foglalkozás, illetve felelősségi szint profilját, behatárolja a minősítési szinteket az adott munkakörben. Javaslatokat tesz a szükséges továbbképzésre, illetve javaslatot tesz a kiinduló képzés szintjére.

A minősítés szintjei:

- könyvtári, információs asszisztens,
- könyvtári, információs technikus,
- könyvtári, információs menedzser,
- könyvtári, információs szakértő.

A minősítés feltételei:

- a jelölt legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkezzen könyvtári-információs területen, illetve öt éves gyakorlattal, ha a szakértői szintet kéri,
- ismeri a szakma alapjait és ismeretei naprakészek,
- önértékelést végez a LIS Euroguide harminchárom szakterülete alapján és ismereteit dokumentumokkal igazolni is tudja.

A vizsgáztatás háromtagú, nemzetközi értéklőkből álló zsűri előtt történik. A minősítés joga a CERTIDoc konzorcium három tagját illeti: a francia ADBS-t, a német DGI-t és a spanyol SEDIC szakmai szövetség minősítő bizottságát. *A minősítés a szakmai és gyakorlati ismeretek értékelésén alapszik, nem az akadémiai tudásra épül.*

Milyen előnyökkel jár a minősítés? A minősítés előnyt jelent a szakmának és az egyénnek egyaránt, de előnyös lehet a munkáltatónak és a felhasználónak is.

A szakember számára a minősítés európai elismerést, szakmai előrelépést jelent, álláskeresésnél fontos érv lehet. A munkáltatóval, felhasználóval szemben megnövekedett szakmai bizalmat képvisel a könyvtáros. *A minősítés hozzájárul a szakma átláthatóságához.*

A szakma számára előny, hogy jobban körvonalazza az alkalmazottak kompetenciáit, így a munkáltató jobban tud ezekre építeni, illetve segíteni tudja továbbképzésüket. A minősített alkalmazottak a szabvány előírásainak is megfelelnek, és javítják az intézmény imázsát.

A LIS Euroguide előnye: A LIS Euroguide a minősítésre való felkészülésen kívül is hasznos, mindennapi eszköze lehet a könyvtáros és információs szakembernek.

Többféle felhasználási lehetőséget nyújt: segédeszköz az életrajz készítésében, a munkafolyamatok precíz megfogalmazásában az aktuális terminológiával; a könyvtárost rávezeti az önértékelésre (a könyvtáros tisztábban láthatja saját képességeit, reálisabban pályázhat új állásra, nyitottabban tárgyalhat munkakörülményeiről, nagyobb önbizalommal vághat neki az új kihívásoknak). Az önértékelés műfajának egyik célja, hogy önbizalmat adjon a saját kompetenciák felismerésével.

A munkáltatók mellett a szakma érdeke is, hogy a HR-szakemberek is közelebbről megismerjék a könyvtáros-információs szakmát, a különböző „profilokat”, hogy tisztábban lássák, mit is várhatnak el attól a szakembertől, akit alkalmaznak.

Mint a CERTIDoc-projekt európai gyakorlata mutatja, több országban a továbbképzésekbe, illetve az egyetemi oktatásba építik be a LIS Euroguide-ot. A francia ADBS könyvtári szövetség már évek óta e követelményrendszer alapján állítja össze évi továbbképzési programját, követve annak szerkezetét. Így a könyvtárosoknak könnyebb „beilleszteni” kompetenciájukat a megfelelő szintre.

Európai körkép

A CERTIDoc két úton kezd elterjedni Európában:

- minősítés formájában – Olaszország, Franciaország, Belgium, Románia
- LIS Euroguide hasznosítása az oktatásban és a továbbképzésben – Portugália, Spanyolország, Franciaország.

Jelenleg a CERTIDoc tizenegy európai országban jelenik meg valamilyen formában.

Közép- és Kelet-Európában is jelen van, hiszen a LIS Euroguide már cseh, horvát, magyar és román nyelven is beszerezhető.

A Versenyképes ország – versenyképes könyvtáros címmel meghirdetett konferenciasorozat célkitűzése, hogy a hazai projektek mellett más európai példákat, így a CERTIDoc-ot is bemutassa, népszerűsítse. A több hónapon át tartó, különböző közegekben lejátszódó roadshow-k jó alkalmat teremtenek arra, hogy a könyvtári és információs szakma a CERTIDoc

magyarországi elterjesztésének igényét és módját felmérhesse. (*Grebót Ágnes*)

Forrás:

<http://www.adbs.fr/site/carrieres/certifier/atout.php>

<http://www.certidoc.net>

Sutter, E (2007): Préparation des candidats à l'eurocertification, Bucarest 26/04/07 p. 54

LIS Euroguide, kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek, 2007 Könyvtári Intézet, p. 133 ISBN: 978-963-201-627-6

Meyriat, J.: CERTIDoc: achèvement d'un projet, la mise en route d'un système, Documentaliste -SI, octobre 2004, vol. 4-5, p. 243

Sutter, E.: L'eurocertification prend de l'ampleur, Documentaliste-SI, février 2007, vol. 44, n° 1 p. 5

Meyriat, J.: Coopération européennes pour la promotion des professionnels de l'I&D et de leurs compétences, Documentaliste -ID, avril 2007, vol. 44, n° 2 p.171–174

„Versenyképesség, változó könyvtár – változó szemlélet”

A szakmai fórumokon és a képzésben évek óta hangoztatott fogalmak jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint a Versenyképes könyvtár – versenyképes könyvtárossal című, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) által szervezett rendezvénysorozat. A szervezők hat helyszínen várják az érdeklődőket, igyekezve tehát eljutni minden régióba (program: www.mke.oszk.hu), hogy az elméleti sikon már évek óta „működő” szemléletet személyesen osszák meg a szakmával.

A könyvtár szerepe végérvényesen megváltozott. Ehhez a szerephez egy változó, nyitott, izgalmas és modern könyvtár jár, új szolgáltatásokkal, új látásmóddal. Szakmai alapjaiból, évszázadnyi színvonalából nem engedve kell beengedni a versenyképesség megteremtéséért az üzleti szemléletet a könyvtár kapuin, kell kiszolgálni a régi-új olvasót, ennek megfelelően kell külső és belső kommunikációját, kapcsolatkezelését átalakítani. Nemcsak megnyílni kell azonban, hanem ezt a nyitottságot meg is kell mutatni, tudatosítani, a hagyományos szolgáltatások mellett a változást is el kell adni.

A könyvtárak legtöbbje számára még az új, üzleties PR kiváló eszköze a promóciós termékek előállítását, valamint azok aktív használata a fenntartó–olvasó–szakma háromszögben. A közgyűjtemények eddig kevésbé voltak birtokában ezen lehetőségeknek, nem is mindig engedhették meg maguknak. Ezen igyekszik változtatni a RameX Reklámügynökség, mely a mellékelt projektben ajánlja szolgáltatásait.

Forduljanak hozzánk bizalommal!

Bazsó Gergely

könyvtáros – marketing referens

„A közgyűjtemények versenyképességéért” – projektsorozat

Kapcsolattartó: Bazsó Gergely projektvezető

Tel.: 06-30/824-52-29 bazso.gergely@ramex.hu

A projekt kiírásának ideje: 2007. október 1.

Időtartama: folyamatos

Célcsoportja: közgyűjtemények

A projekt célja:

A RameX Reklámügynökség az egész országra kiterjedően ajánlja szolgáltatásait a közgyűjteményeknek. Szolgáltatásunk eddig főként profitorientált szervezetek számára volt elérhető, október 1-jétől azonban a reklám- és protokollélet fontos kiegészítő elemeit kínáljuk jelentős *kedvezményekkel a legkisebb igényekkel hozzánk fordulóknak is*. Küldetésünknek tartjuk, hogy – az üzleti életben már évtizedek óta bevált módon – bármely, nem nyereségérdekeltségű intézmény is képes legyen legalább minimális szinten áldozni arra, hogy *meghívott vendégeinek, munkatársainak, fenntartójának, olvasójának, alapítványi támogatóinak* kedveskedjen egyedi elkészítésű termékekkel.

Egyedileg feliratozva és logózva forgalmazunk egyebek mellett: *nyomdai termékeket* (brosúra, névjegy, levélpapír, prospektus, szóróanyag), *író- és irodaszereket* (toll, jegyzettömb, határidőnapló, fali- és asztali naptár, boríték, pendrive), *ruházati termékeket* (kendő-nyakkendő, blúz, póló, esernyő), *kiegészítő termékeket* (táska, szatyor, kulcstartó, névjegyartó, pohár).

Mindez bármilyen rendezvényhez, tanácskozáshoz, összejövetelhez, konferenciához, búcsúztatóhoz, író-olvasó találkozóhoz, sajtóértekezlethez, vándorgyűléshez is kapcsolódhat.

Mind elképzeléseinket, mind pedig árkalkulációinkat a közgyűjtemények jelenlegi helyzetéhez igazítottuk, így bizton reméljük, hogy segítségükre lehetünk!

Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal

Az MKE rendezvénysorozatának nyitó konferenciája

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) – a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával – az egész országot és az egész könyvtáros szakmát átfogó projekt megvalósítását határozta el. A projekt címe: *Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal*. Célja elősegíteni a könyvtáros kompetenciák fejlesztését, alkalmassá tenni a könyvtárosok személyiségét arra, hogy megfeleljenek a legkorszerűbb szolgáltatási (különösen információszolgáltatási) kihívásoknak, ezzel hozzájárulni a könyvtáros szakma európai színvonalú hazai műveléséhez. A projekt nyitó rendezvénye a 2007. szeptember 12-én megrendezett konferencia volt, melynek az Országos Széchényi Könyvtár adott helyt.

A konferenciára jelentkezők száma minden előzetes várakozást felülmúlt: a termet megtöltő több mint kétszáz résztvevőt *Bakos Klára*, az MKE elnöke köszönthette. Az elnök üdvözlő szavai után ismertette a Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal projektet. Beszélt a versenyképesség könyvtári szakterületen lehetséges értelmezéséről: a versenyképesség kemény közgazdasági fogalom volt, mára azonban már országos szintre kiterjedt, minden szakmában fontos kérdés. Meg kell vizsgálnunk, hogy a könyvtárosság állja-e a versenyt a többi szakmával, hozzájárul-e az ország versenyképességéhez, megfelel-e az állampolgárok igényeinek, elébe megy-e azoknak; milyen a jövőnk, milyen szinten milyen feladataink vannak. A könyvtáros szakma versenyképességéhez kellenek anyagi források, megfelelő személyi feltételek, kompetenciák, rajtunk múlik, hogyan hasznosítjuk a forrásokat.

Az MKE feladata a lobbizás, érdekképviselet a maga szintjén. A stratégiához csatlakozva megjeleníti programjában, hogy milyen tényezők megléte szükséges ahhoz, hogy abból működő gyakorlat legyen.

A nyitó konferencia az MKE 2007. évi vándorgyűlésének gondolatát folytatja, amelynek kulcstémája, a partnerség is egy kompetencia, amivel rendelkezünk kell. A Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal rendezvénysorozat olyan projekt, amely a záró rendezvénnyel sem zárul le, sőt, akkor kezdődik majd az igazi munka. A következő esemény a fórunsorozat lesz, roadshow-k keretében, hat helyszínen (Kaposvár, Győr, Miskolc, Békéscsaba, Debrecen, Gödöllő), kétnapos programokkal. Jó lenne, ha a fenntartók, akiket meghívunk és akikkel kapcsolatban vagyunk, jelen lennének, hiszen tudniuk kell, hogy mit is tud egy könyvtáros.

Heit Gábor PR-ügyvezető igazgató *Versenyképesség az Európai Unióban* című előadásában először a versenyképesség fogalmát elemezte különböző szinteken és szektorokban. Szerinte a nem üzleti típusú intézményekbe is behozható a sikeres szervezet fogalma. Ismertette, hogy mit jelent a sikeresség a vállalatoknál egy huszonkét nemzetközi nagyvállalatban felvett, százötven kérdéses kérdőív eredményei alapján.

Versenyképesek azok a vállalatok, melyek a társadalmilag elfogadható normák betartása mellett a számukra elérhető erőforrásokat minél nagyobb nyereséggé képesek transzformálni, eközben a működést befolyásoló környezeti változásokat folyamatosan elemzik, és az új elvárásokhoz megfelelően alkalmazkodnak. A XXI. század tudásalapú gazdaságában a versenyképesség feltételei folyamatosan változnak, ahhoz, hogy ezzel lépést tartsanak, a vezetőknek a szervezet számos területét erősíteniük kell, fontos a

konstruktív és gondoskodó munkakapcsolatok kialakítása. Megismerhettük a sikeres szervezet és az erősen versenyképes vállalat jellegzetességeit, a szervezeti kiválóságot és versenyképességet meghatározó kritériumokat, az önértékelés fontosságát.

A munkatársi motivációt meghatározó tíz kulcstényező (támogatás, felelősségvállalás, elkötelezettség, bizalom, elismerés, elfogadás, teljesítmény, tanulás, érdekeltség, célkitűzés) részletes ismertetése mellett bemutatta az európai uniós vállalatoknak a munkatársi motiváció mértéke alapján kialakult besorolási rendjét (világbajnok, csúcsvállalat, átlagos, gyenge, valamint működésképtelen vállalat). Az előadás bővebb ismertetése a *Könyv, Könyvtár, Könyvtárosban* fog megjelenni.

Grebot Ágnes, a francia Könyvtári és Információs Szakemberek Egyesülete (ADBS) projektmenedzsere a könyvtári és információs szakemberek részére kialakított CERTIDoc európai minősítési rendszert mutatta be *A versenyképes könyvtáros szakmai és emberi kvalitásai* címmel tartott előadásában. A CERTIDoc maga a minősítési eljárás, melynek eszköze a LIS Euroguide. Kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek gyűjteménye (magyar fordításban is elérhető a http://www.certidoc.net/fr1/euroguide_hungarian.pdf címen). Négyszintű minősítés szerezhető meg: könyvtári és informatikus asszisztensi, technikus, menedzseri, valamint szakértői. Az előadó ismertette a rendszer előzményeit, az ADBS tapasztalatait, a partnereket, a minősítés szervezetét, okmányait, beszélt az átalakult könyvtári környezetről, mely új képességeket és kompetenciákat feltételez, ezek meglétének bizonyítására alkalmas a CERTIDoc. A minősítés önkéntes, nyertese lesz a szakember, a szakma, a munkáltató és a felhasználó egyaránt.

Megismerhettük a minősítés feltételeit és folyamatát, a szükséges nyomtatványokat, a LIS Euroguide kompetenciagyűjteményét, képet kaptunk a rendszer európai elterjedtségéről is. További információt a CERTIDoc honlapján (<http://www.certidoc.net/>), illetve az előadónak a *Könyvtári Levelező/lapban* megjelenő cikkéből kaphatunk.

A szünetben kínált büfé után *Ragnar A. Audunson*, az EUCLID elnöke, az Oslo University College professzora *A könyvtár- és információtudomány a szakma, a tudomány és a hivatás tükrében* című előadása következett *Gerencsér Judit* tolmácsolásában. A könyvtár és információtudomány (KIT) területén tapasztalható fejlődési trendek ismertetése után a 2004–2005-ben az EU finanszírozásával indított európai tantervfejlesztési projektről hallhattak a megjelentek. A projekt tizenkét fő témakörét tizenkét virtuális, Európa különböző országaiból összeállított vitacsoport tanulmányozta, összesen kb. kétezer fő, következtetéseiket és véleményüket egy 2005-ben megjelent kötetben összegezték (letölthető a <http://biblis.db.dk/Archimages/423.12.05.pdf> címről). Az egységes tanterv nem más, mint folyamat az áttekinthetőség felé, melynek során tiszteletben kell tartani a nemzeti hagyományokat – folyamatos vitákat és megbeszéléseket folytatnak az európai alapokon létrejött együttműködési vállalkozások és közös programok keretében. A tantervet széles körben használják, a helyi tantervek fejlesztése során is, a kötetet több mint háromezer alkalommal töltötték le.

A könyvtár- és információtudomány a tudomány és a szakma között áll, feszültségek tapasztalhatók a könyvtárosok képzésében, megfigyelhető, hogy a kötelek lazulnak a képzés és a gyakorlati könyvtárosság között. Kritika a

gyakorlati terület részéről, hogy a diplomás hallgatók nem rendelkeznek olyan kompetenciákkal, melyek a valós könyvtári világban szükségesek. A feszültségek különböző ismeretelméleti megközelítéseket tükröznek: nem interdiszciplináris megközelítés szemben az interdiszciplináris megközelítéssel; információtudomány mint tiszta elméleti tudomány vagy információtudomány, KIT mint a hivatás tudományos alapja. Az előadó ismertette a tudományorientált megközelítés eredményei és érdemei mellett annak ellentmondásait is, a szakmaorientált megközelítés jellemzőit, a könyvtárosképzés tantervének négy fő elemét, az integrált és gondolkodó gyakorlati szakember szükségzerű képességeit. Az információs társadalomban a világ egy könyvtárrá válik – a könyvtár és az információtudomány rendelkezik azzal a tudással, amelyre szükség van a világ megismeréséhez.

Skaliczki Judit, az OKM főosztályvezető-helyettese *Új könyvtári, információs stratégia – európai uniós fejlesztési forrásokkal* című előadását jó hírrel indította: 2007. szeptember 6-án az Európai Bizottság elfogadta a Társadalmi megújulás operatív programot (TÁMOP, bővebb információ a <http://www.nfu.hu/doc/336> címen olvasható). Így a pályázatokról már mint valóban megvalósíthatókról beszélhetünk.

Az ismertetett 2001 és 2006 közötti statisztikák szerint a kölcsönzött dokumentumok száma mellett a helyben használt dokumentumok száma mutatott csökkenést, ez azonban nem lehet meglepő a trendeket ismerők számára, hiszen a távhasználók száma ugyanakkor ugrásszerű növekedést mutat. Az elért eredmények között szerepeltek az IKT-fejlesztések, az ODR, a KSZR működése, a Közincs és BM (ÖTM) támogatások, a tartalomszolgáltatás kibővítése: NAVA-pontok, az EBSCO második hároméves megren-

delése, a minőségmenedzsment meghonosítása, az elfogadott uniós könyvtári pályázatok, a regionális operatív programok könyvtári támogatásai. A gondok között pedig az intézményi összehasonlások, az intézményi érdekérvényesítés esetenkénti elégtelensége, forráshiányos intézményi finanszírozás, az olvasáskultúra általános színvonalának csökkenése.

A most készülő, 2008–2013-ra vonatkozó új könyvtári stratégia jövőképe szerint a könyvtári rendszer egésze alkalmas lesz a XXI. századi könyvtárhasználó igényeinek kielégítésére, a nyilvános információkhoz, a felhalmozott tudásanyaghoz és műveltséghez mindenki hozzáférhet. Ennek érdekében országos könyvtári rendszert hoznak létre, mely alrendszerekből, felkészült könyvtárakból épül fel, ahol korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek dolgoznak. A célok: minden nyilvános információ közvetítése határokon innen és túl, a felhasználó-központúság jegyében, könyvtári épülettől és nyitvatartási időtől függetlenül, az olvasáskultúra fejlesztése, az életminőség javításának elősegítése, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelése. A stratégia (legfrissebb verziója a <http://www.ki.oszk.hu/107/download.php?view.195> címen érhető el) jelenleg a munkaanyag fázisban van, várják a hozzászólásokat, kiegészítéseket, melyeket majd beépíthetnek a végleges anyagba.

A források biztosítására több európai uniós pályázat is lehetőséget ad.

– A TÁMOP – „Tudásdepó – Expressz” 3.1.4 konstrukcióban támogatható pályázati tevékenységek: „Globális könyvtár – lokális elérés”: pl. a szerzői jogilag védett dokumentumok bevonása az ODR-be, „Minden könyv egy katalógusban”: pl. MOKKA-ODR integrálás és továbbfejlesztés, KSZR, közös portálok, „Könyvtár otthonról”: pl. a távolról elérhető, országos virtuális szolgáltatások fejlesztése, „Olvass te is”: pl. az olvasáskultúra fejlesztését célzó országos könyvtári programok kialakítása, a romák, a fogyatékkal élők számára szolgáltatások kialakítása, „Könyvtárosok szerepvállalása az életen át tartó tanulásban” (megpályázható összeg: 8, 8 milliárd Ft).

– A TIOP – „Tudásdepó – Expressz” 1.2.3 konstrukcióban támogathatók: szerverek, használói számítógépek, munkaállomások, könyvtári

integrált és egyéb szoftverek, az adatbázis-fejlesztéshez szükséges hardvereszközök beszerzése, az önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtése, internettel felszerelt könyvtárbusz (3,86 milliárd Ft).

– TIOP – Kulturális értékek digitalizálása 1.2.4 konstrukció (3,25 milliárd Ft),

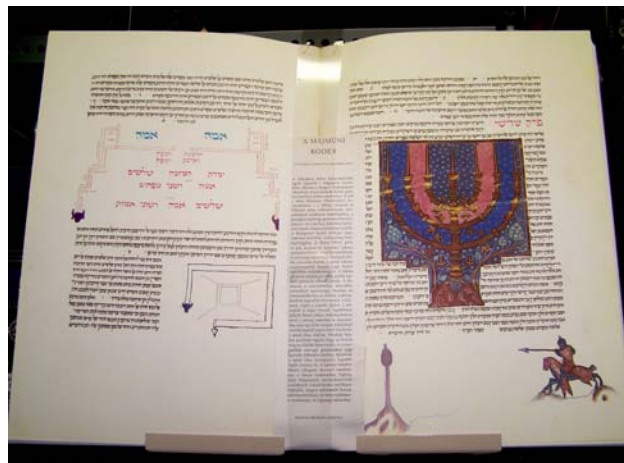
– KMOP – Kulturális értékek digitalizálása szakmai előkészítése meghívásos pályázat (100 millió Ft),

– TIOP – Regionális tudástárak 1.3.4 konstrukció: együttműködő egyetemi és önkormányzati könyvtárak, egyetemi könyvtári fejlesztések (4 milliárd Ft) (bővebb információ a programokról a http://www.nfu.hu/umft_operativ_programok címen található).

Versenyképes országban versenyképes könyvtárügy az alábbi feltételek megvalósulásával alakulhat ki: megfelelő jogi szabályozás, megfelelő, a szakma által véleményezett és a kormányzat által jóváhagyott stratégia, a stratégiában meghatározott feladatokhoz finanszírozási források biztosítása, elkötelezett, korszerű ismeretekkel és kompetenciákkal rendelkező könyvtárosok és más szakemberek a megvalósításra.

Az előadásokat követő zárszó utáni fórumon a stratégia és a CERTIDoc témájában érkeztek hozzászólások, kérdések. A konferencia on-line közvetítésének videofelvétele a <http://vod.niif.hu/vkk2007/> címen érhető el, a rendezvényről *Mándli Gyula* készített fotókat, melyek közül néhány jelen cikk illusztrációjául is szolgál. A projekt eseményeiről folyamatosan tájékozódhatnak az MKE honlapján (<http://www.mke.oszk.hu/>).

Dávid Boglárka

poén idejére, Palya Bea koncertjére pedig szó szerint dugig megtelt a kiállítóterem.

A délelőtt elsősorban a könyvtárosoké volt. Az *Európai tudás – európai könyvtár* című konferencia első előadója *Miszlivetz Ferenc*, a Berzsenyi Dániel Főiskola Nemzetközi és Európa-tanulmányok Intézetének igazgatója volt. *Új tudás – és ahogyan eljutunk hozzá* címmel először az új tudás néven emlegetett tendenciákról és egy nemzetközi kutatásról beszélt.

A projektben vizsgálták a társadalomtudományok válságának okait. A nemzetállami lehatároltság és az egyetemek konzervativizmusa gátolja az új tudás elterjedését. Nehéz kutatni például a migráció problémáit, mert rengeteg államot érintenek, így a megszokott módszerek nem elegendőek. Az új tudáshoz új módon kell eljutni, több aktivitással, a dolgok mélyére hatolva.

A projekt két évig tartott, akkor az iraki háború kirobbanása miatt megszakították... Az elért eredmények azonban tovább vezetnek. A tudó-

Nyelvek európai napja az OIK-ban

Az Országos Idegennyelvű Könyvtárban (OIK) szeptember 26-án ebben az évben is megünnepelték a nyelvek európai napját.

Az idei látogatottság azt mutatja, hogy a hagyományteremtés sikerült: olvasók, könyvtárosok, kíváncsi látogatók tolongtak egész nap a könyvtárban, az esti slussz-

mányok XIX. században bekövetkezett szétválása (scientia és filozófia) után ma elkezdődött a közeledés, erősödik az interdiszciplinaritás. A tudományra is jellemző a hálózatosság: léteznek csomópontok, és köztük áramlás, méghozzá kölcsönös, nem pedig hierarchikus függőségben.

A nagy átalakulások korát éljük, ami káosszal jár. Ilyen körülmények között a könyvtár az egyik legfontosabb színtér, mondta Miszlivetz Ferenc. Multimédiás, sokoldalú közösségi tér, amelynek a társadalmi kohézió szétesésének megállításában nagyon jelentős szerepe lehet.

Skaliczki Judit, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese *Stratégiai fejlesztések a könyvtáriügyben* című előadását azzal kezdte, hogy vállalnunk kell az értékeinket. Tulajdonképpen a könyvtár közvetítő szerepet tölt be a legmagasabb szinten, erre kell törekednie.

A legfrissebb statisztikákban javuló mutatókat láthatunk a könyvtárhasználat, a könyvtárközi kölcsönzések, a távhasználat, az internetes gépek kihasználtsága terén, csökkent viszont a kölcsönzött dokumentumok száma. Ezt persze a többi mutató javuló tendenciáival együtt kell

értékelnünk. Az infokommunikációs technológiai fejlesztések jó eredményt hoztak: a hazai könyvtárak 52%-a csatlakozott már az internethez. A számítások szerint az európai uniós támogatások segítségével ez a szám el fogja érni a 100%-ot. További támogatások várhatók az Országos Dokumentumellátási Rendszerben, a Kistérségi Szolgáltató Rendszerben. Készülnek a Nemzeti Audiovizuális Archívum által kínált tartalom bővítésére, és sikerült újabb három évre előfizetni az EBSCO-t. Folytatódnak a fejlesztések a minőségmenedzsment területén. A már elfogadott uniós pályázatokban 20 milliárd forint van, ehhez adódhatnak még a regionális operatív programokra megpályázható összegek. Ebből a keretből lehet például támogatást nyerni könyvtárépítésre.

Skaliczki Judit nem hallgatta el a gondokat sem. A ma tapasztalható összevonási törekvéseket akkor lehet viszonylag szerencsésen túlélni, ha előre meghatározott koncepció nyomán, nem egyszerűen finanszírozási kényszerből születnek. Ehhez persze szükség van az intézmények erős érdekérvényesítési képességére is. A kulturális tárcának a könyvtári rendszer finanszírozására vannak lehetőségei, a forráshiányos intézményeken nem mindig tudnak segíteni. Végül az egyik legjelentősebb gondként említette az olvasáskultúra térvesztését.

Befejezésül Skaliczki Judit részletesen beszélt a könyvtárügy 2008 és 2013 közötti stratégiájáról. (A stratégia munkaanyaga olvasható a Könyvtári Intézet honlapján: www.ki.oszk.hu.) Az új szakasz átfogó célja nem a javítás, hanem a magasabb szintre emelés. Minden stratégia annyit ér, amennyi megvalósul belőle, a sikerhez pedig képzett könyvtárosokra, stabil finanszírozásra, a tervek évenkénti felülvizsgálatára és nyitott kommunikációra van szükség.

Biztatásul megerősítette, hogy az uniós forrásokhoz minden hazai könyvtár hozzáférhet valamilyen módon, ha másként nem, partnerként egy pályázó projektben. Ezért nagyon oda kell figyelni, hogy minél több lehetőséget kihasználjanak.

A konferenciát moderáló Bakos Klára (a Magyar Könyvtárosok Egyesületének – MKE – elnöke) záró szavai után néhány perccel már újabb program kezdődött a teremben, Csabonyi Klára festőművész, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár volt munkatársa pasztellképeinek kiállítása. Akárcsak a megelőző tanácskozás, ez a

rendezvény is az MKE-vel kialakított együttműködés része volt. (Az *Alkotó könyvtáros* című sorozatban tavaly *Engel Judit*, az OIK munkatársa mutatta be festményeit.)

Néhány percnyi csendes merengés a képek előtt, beszélgetés a kollégákkal, barátokkal, s a lelkes látogató már indulhatott is az eszperantisták rendezvényére, amelyen megismerkedett az eszperantó nyelv előnyeivel, megtanulta az ábécét, a szóképzés alapjait, készített saját névjegykártyát eszperantóul. Aki bírta szusszal, az a Zeneműtárban folytatta, ahonnan élőben jelentke-

zett a Magyar Rádió népszerű – mégis megszűnésre ítélt – műsora, a *Ki nyer ma?*

Az OIK mint a nemzetiségi könyvtári ellátásért felelős intézmény különösen nagy hangsúlyt fektet a magyarországi nemzetiségekkel foglalkozó programokra. A nyelvek európai napja keretében az idei évtől mindig egy-egy nemzetiség bemutatkozásához nyújt keretet. Ezúttal a németység hozott egy csokrot dalaiból, költészetéből, s a fedett udvarban *A Buda-környéki németiség öröksége* címmel ízelítőt adtak a budaörsi Dr. Riedl Ferenc Helytörténeti Gyűjtemény „Heimatmuseum” anyagából.

A siketek és nagyothallók kommunikációjának egyik legfontosabb eszköze a jelnyelv. Ennek rejtjelmeibe vezetett be a *Kép a kézben – kalandozások a siketek vizuális nyelvi világában* című rendezvény. A lelkes oktatók és a még lelkesebb tanítványok együtt örültek – jelnyelven: mindkét kezüket felemelve rázogatták – egy-egy sikerült „jelelés” után.

Aztán a nyerteseknek újabb öröm, a kevésbé sikereseknek talán egy kis csalódás következett. A *Lator László* vezette zsűri értékelt az idei műfordítás-pályázatra beérkezett műveket, Valerij Brjusov Ucsenyik Orfeja című költeményének fordításait. Az Első Magyar Földgáz- és Energiakereskedelmi Szolgáltató Kft. által felajánlott díjakat *Spiegl Máté* (I. díj), *Marosi Lajos* (II. díj) és *Nagy Marianna* (III. díj) kapta. A Magyar Fordítóház Alapítvány különdíjának nyertese, *Spiegl Máté* egy hetet tölthet a balatonfüredi fordítóházban.

A „Majdnem öt órás tea” is többeket vonzott a könyvtár főigazgatója, *Mender Ibolya* dolgozószobájába, egy kötetlen beszélgetésre.

Közben az érdeklődők a raktárban rendezett „kiállításon” megcsodálhatták a könyvtár különleges méretű kötetait, a legapróbbakat és a polcra éppen csak beférőket.

Végül az egész napos forgatag után igazi felüdülés volt a két zenei program: az *Arpa d'Or Énekegyüttes* madrigálok-ból összeállított műsora és a

Palya Bea Quintet magával ragadó muzsikája. A hattagú férfikórus repertoárján reneszánsz és barokk művek szerepelnek. Koncertjüket különböző nyelvű reneszánsz madrigálokból és más világi műfajokból állították össze. Komoly, érzelmes és vidám dalok váltogatták egymást, a közönség legnagyobb gyönyörűségére. Amikor már mindenki azt hitte, hogy ez tovább nem fokozható, jött Palya Bea, és szédületes energiájával, csodálatos, minden árnyalatot kifejezni képes hangjával magával ragadta hallgatóságát. A zsúfolásig telt teremben hol áhítatos csendben hallgatták kicsik és nagyok az énekesnő varázslatos dalait, hol maguk is énekeltek vele. A szünni nem akaró taps jelezte: senki nem bánta meg, hogy késő estig a könyvtárban maradt. (fá)

A könyvtáros mint erőforrás

2007. szeptember 17-én Tiszaújvárosban került sor a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Borsod Megyei Szervezete és a tiszaujvárosi Derkovits Gyula Művelődési Központ és Városi Könyvtár által szervezett konferenciára, melyet a Nemzeti Kulturális Alap támogatott. A Városi Könyvtár szívesen vállalta, hogy helyszíne és lebonyolítója legyen az eseménynek.

A témával kapcsolatban a HR-es és közgazdasági szakkifejezés, az „erőforrás” kisebb-nagyobb filozofálásra készítette a kollégákat, de azt mindenki elismerte, hogy érdekes előadásokra lehet számítani a tárgykörben, ha sikerül olyan előadókat Tiszaújvárosba csábítani, akik szakértői a kérdésnek. Elkezdődtek a tárgyalások a kiszemelt előadókkal, és a részletek tisztázása: ki, miről, milyen mélységben beszél, hogy a konferencia hasznos, érdekes és egyben sokrétű is legyen. On-

line jelentkezési lapunk is most debütált a honlapunkon, úgyhogy kettős várakozással tekintünk az események elé.

A konferencia a régió kívülről is vonzott érdeklődőket. Az ország több megyéjéből szép számmal érkeztek a megyei és városi könyvtárak vezetői, könyvtárosai. A mintegy nyolcvan érdeklődő könyvtáros között volt visszatérő vendég is, de volt, aki először járt nálunk. A konferencia délelőtt tíz órakor kezdődött *Bráz György* alpolgármester személyes hangvételű köszöntőjével, amit *Gulyás Lászlóné*nak, az MKE Borsod Megyei Szervezete elnökének megnyitó szavai követték.

Első előadónk *Lévai Zoltán* humánpolitikai főosztályvezető, címzetes főiskolai tanár, az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet munkatársa volt, aki széles körű ismereteire alapozva, lendületes előadásmóddal beszélt a munkakör-tervezés, -elemzés, -értékelés mi-kéntjéről és nélkülözhetetlenségéről *Korszerű munkaköri követelmények* című előadásában. Gyakorlati példákkal, számadatokkal illusztrálta a közsférában bekövetkezett és várható változásokat, és ezek humánpolitikai vonatkozású hatásait.

A most oly népszerű és időszerű teljesítmény-értékelés témakörével foglalkozott *Karoliny Mártonné*, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Vezetés és Szervezés Tan-

székének docense. Bemutatta a jelenleg jogszabályban előírt kötelező minősítés gyengeségeit, és azt, hogy ebben a formában nem tölti be a minősítési célokat.

Előadásába igyekezett bevonni a hallgatóságot is, amikor bemutatta a minősítés és a teljesítményértékelés összefüggéseit, a különbözőségeket, a különféle mérési technikákat, célokat, módszereket. Elemezte a teljesítménymutatók rendszerét, különös tekintettel a könyvtárosok teljesítménymérésére. Összehasonlította a közigazgatásban dolgozók minősítésének kritériumait a közgyűjteményi és közművelődési területen dolgozókéval, illetve követendő példaként elemezte az Lis Euroguide-ot, (az európai információs szakemberek kompetenciái és tulajdonságai), amely szerint a minősítés alapja az egyének kompetenciáit és tulajdonságait igazoló és hitelesítő eljárás, amelyet előre meghatározott kompetencialista alapján folytatnak le.

A tartalmas előadás után jólesett az ebéd, amelyet a könyvtár előadótermében tálaltunk fel. Közben megérkezett harmadik előadónk, *Széki Zsuzsa*, a MOL Nyrt. kompenzációfejlesztési igazgatója, aki a cég cafeteria-rendszeréről tartott tájékoztatót. Előadásában bemutatta, hogyan alakult ki és változott az évek során a patikamérleg pontossággal kialakított, mégis rugalmas rendszer. Kiemelte a dolgozók és a vezetők szerepét, hozzáállását a tervezés, elfogadtatás folyamatában.

A tartalmas előadás után jólesett az ebéd, amelyet a könyvtár előadótermében tálaltunk fel.

Közben megérkezett harmadik előadónk, *Széki Zsuzsa*, a MOL Nyrt. kompenzációfejlesztési igazgatója, aki a cég cafeteria-rendszeréről tartott tájékoztatót. Előadásában bemutatta, hogyan alakult ki és változott az évek során a patikamérleg pontossággal kialakított, mégis rugalmas rendszer. Kiemelte a dolgozók és a vezetők szerepét, hozzáállását a tervezés, elfogadtatás folyamatában.

Meghívásával az volt a célunk, hogy kilépjünk a közszolgálat világából, és bemutassuk a teljesítmény elismerésének a

versenyszférában alkalmazott egyik lehetséges formáját. A hallgatóságot meglepte a dolgozók évi kb. egymillió forintos juttatása a cafeteria-rendszerben.

(Az előadás után többeknek megfordult a fejében a pályamódosítás gondolata.)

A délutáni előadások sorában *Tóthné Hegyi Judit*, könyvtárunk csoportvezetője ismertette a *Lépésváltás: a könyvtáros mint erőforrás* című szakdolgozata alapjául szolgáló felmérés eredményeit. A vizsgálat célja az volt, hogy

felmérje a megyei és városi könyvtárak humánerőforrás-gazdálkodásának állapotát. A kérdőíves felmérés sajnos nem volt reprezentatív, de bizonyos következtetések levonására alkalmas. A könyvtárakból kapott válaszok azt mutatták, hogy a versenyszférában már régóta működő HR tevékenységi formáknak csak csírái vannak meg a könyvtáraknál. Az okok között említette az előadó, hogy az egyes területek még nem kellően kidolgozottak (lásd minősítés); nincsenek meg a kellő kompenzációs lehetőségek anyagi forrásai (pl. javadalmazás, ösztönzés). Érdekes része volt a felmérésnek, hogy a könyvtárvezetők hogyan látják, milyen készségek, képességek, kompetenciák elengedhetetlenek a könyvtáros munkakört betöltő személyek esetében. A válaszok alapján ezek a következők: szakképesítés, önálló munkavégzés, jó kommunikációs készség.

Bartos Éva, a Könyvtári Intézet igazgatója „Diplomás könyvtáros állást keres” címmel tartott érdekes előadást. Nyomon követte és elemezte a munkaerőpiaci változásokat, tendenciákat 1999 és 2007 első féléve között, a Kataliston megjelenő könyvtáros álláshirdetések tükrében. Megállapította, hogy egyre többen keresnek ilyen állást, szemben az álláskínálatok csökkenő számával. Vizsgálta az álláskeresőket életkor, iskolai végzettség, szakmai gyakorlat, számítástechnikai tudás, nyelvtudás, földrajzi elhelyezkedés alapján, ugyan-

akkor a keresleti oldallal is összevetette a kapott adatokat. Érdekes kép alakult ki a leendő dolgozótól elvárt tulajdonságok, kompetenciák és az állásra jelentkezők által fontosnak tartott, előnyösnek megjelölt adottságok összevetéséből.

A nap folyamán elhangzott előadások anyaga megnézhető és letölthető honlapunkról: http://www.tujvmkvk.hu/konyvtaros_mint_eroforras_2007.html.

A konferencia a könyvtár épületének megtekintésével zárult, ahol a résztvevőket körbevezethettem a felújításának, bővítésének tizedik szü-

letésnapját nemsokára ünneplő épületben, és ahol megtekinthették Helytörténeti Gyűjteményünk tavaly, településünk várossá nyilvánításának negyvenedik évfordulója tiszteletére átadott várostörténeti állandó kiállítását is, melynek címe *Egy modern város született – életmódváltás a délborsodi térségben*.

Tompáné Mészáros Hedvig

„Mesével kerek a világ”

A népmese napja Salgótarjában

Intézményünk, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár a 2001. évtől testületi tagja a Magyar Olvasástársaságnak. Eddig minden évben csatlakoztunk a társaság országos rendezvényéhez: a 2005-ben elindult kezdeményezéshez, amely szerint minden év szeptember 30-át, Benedek Elek születésének évfordulóját, a népmese napjaként tiszteljük és ünnepeljük. Ezt a napot kimagasló módon ünnepeltük már két alkalommal, az idén pedig lehetőséget kaptunk az Olvasástársaságtól az országos szakmai nap megrendezésére.

Könyvtárunk témaként a *mesét*, korosztályként az *óvodásokat* helyezte középpontba ezen a napon.

A szervezés, az előkészületek már kora tavasszal megkezdődtek: elsőként együttműködő partnereket sikerült megnyernünk a nemes ügynek: a HunRA-t, a Nógrád Megyei Pedagógiai

A népmese napját ezzel indította útjára 2005-ben a HunRA: „Elevenítsék fel a mesemondás ősi művészetét, hallgassák meg egymás legkedvesebb meséit, emlékezzenek meg mesemondóinkról, mesegyűjtőinkről, és a mesékbe szőtt bölcsesség máig érvényes üzeneteiről, arról a mindennapjainkban is használható tudásról, ami minden népmese sajátja.” Ennek szellemében két részből állóra terveztük a

Intézetet, könyvtárunk Élet- és Tudásfa Olvasókörét, az MKE Nógrád Megyei Szervezetét. De örömmel csatlakozott a rendezvényhez a helyi (városi) óvodavezetés, és mindenekelőtt a bemutató foglalkozást is tartó Mesekert Tagóvoda Gyermekéiért Alapítvány óvónői. Partnerünk és támogatónk lett az év – és a rendezvény szervezése során – a Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Intézet – ezúton is köszönet érte. A támogatók közül volt, aki könyvcsomaggal, volt, aki tiszteletdíj-fizetés átvállalásával, mások üdítővel és pogácsával segítettek munkánkat. Az óvoda pedig a bemutató foglalkozást ajánlotta és annak teljes előkészületeit végezte.

napot. Egyrészt egy elméleti előadásokból álló részt terveztünk. Másrészt egyértelmű volt, hogy a gyerekek nem maradhatnak ki, és a rajtuk keresztül elérhető szülők sem, akik szintén nagyon fontosak a mese kapcsán. Úgy is mint résztvevők, és úgy is mint közönség. Így vált igazán színessé a nap: szakmai előadások, mesemondó gyerekek, óvodások mese-előadása, népzene, népdal, kiállítás.

A rendezvényt gyermekkönyvtárunk tágas terében valósítottuk meg, a színes Meseerdő oszlopai között. Így nem kellett korlátoznunk a résztvevők számát, mert aki a távolság miatt nem láthatta is az előadókat, hallani mindenképpen

hallhatta őket, hiszen a hangosítással a polcok közé is eljutottak szavaik. A gyermekkönyvtár előterében kiállítással fogadtuk az érkezőket: Benedek Elek munkáiból és helyi szerzők, helyi mesegyűjtők műveiből, valamint *Praznovszky Mihály* könyvtárunknak ajándékozott Mikszáth-gyűjteményéből kerültek könyvek a tárlókba. Kitüntetett helyet kaptak továbbá az óvodások saját kézzel készített meseillusztrációs kis könyvei, leporellói, melyeket sokan megcsodáltak a nap folyamán.

A sikeres előzetes szervezés: a városi óvodavezetés megkeresése, számukra a program és a cél felvázolása, valamint a helyi médiában – a városi televízióban és a helyi kereskedelmi rádióban – előzetesen többször leadott beharangozók igen nagy számban vonzottak vendégeket a programra. Elsősorban helyből, de a megye más városaiból is voltak óvodapedagógusok, könyvtárosok. Folyamatosan nagy volt az érdeklődés, hisz mind e-mailben, mind telefonon sokan kerestek meg bennünket az ország számos pontjáról. A webre – bbmk.hu és hunra.hu – időben kitett hirdetések, plakátok sokat segítettek a tájékoztatásban.

„A mesék mindig és minden időben az emberről, pontosabban az ember lehetőségeiről, választásairól, tévedéseiről és a tévedések korrekcióiról mondanak el valami nagyon fontosat. Azaz nem arról szólnak, hogy minden rendben van, hanem arról, hogy minden rendbe hozható” – állítja *Boldizsár Ildikó*, majd így folytatja: „a mesemondás során átélhetővé vált a személyiség legmélyebb rétegeinek megszólítása és megmozgatása, és az egyik legnehezebb kérdés megválaszolása: ki vagyok én?” A mesék, azok megoldásai alapvető morális üzenetek, nem kevesebbet, mint az emberiség kulturális örökségét közvetítik. Életvezetési mintákat, konfliktusmegoldó példákat is kapunk a „csacska mesék” olvasgatása közben a belső feszültségek tisztázása és szókincsünk, irodalmi műveltségünk csiszolgatása, fényesítgetése mellett – vallja *Nagy Attila* olvasásszociológus.

A népmese napja rendezvényére mindkét olvasással foglalkozó szakembert sikerült megnyernünk. Nagy Attila *Sorsok és mesék* című előadása teljesen új megközelítést tárt elénk: sorskönyvünk, mellyel erre a világra érkezünk, meghatározó egész életünkre. Ugyanakkor a hallott, az olvasott mesék, történetek folyamán kialakult

azonosulási folyamatok révén sok mintát, célt, egész életutunkat befolyásoló mozzanatot tehetünk magunkévá. Az intenzív belső, képzeleti, lelki munka (többek között az olvasás) révén átírhatjuk a magunkkal hozott, a szülőktől kapott sorskönyvünket. S megteremthetjük az önálló, az előzményektől sok tekintetben független életművünket is.

Boldizsár Ildikó *Mesék a bölcsőtől a koporsóig* című előadásában arról gondolkodtatott el bennünket, mire is tanítanak a mesék az egyes életszakaszokban. Milyen mesékkel oldhatjuk a kisgyermekkor belső feszültségeit, vagy a fiatal felnőttkor útkereső próbálkozásait.

Élve a hely – Nógrád megye – és a nagy palóc mesemondó, Mikszáth Kálmán megyei vonatkozásaival, *Praznovszky Mihály*tól hallgattunk előadást a következőkben *Mikszáth nekünk mesél* címmel. Jó hangulatú, olykor kacajra fakasztó „meséléséből” kiderült: Mikszáth a nagymama történeteiből, elbeszéléseiből merítve írta csodálatos műveit, s bizony már ő is aggódva kérdezte a kilencszázas évek elején: de mi lesz a népmesével?

Gyors váltás s némi terem-átrendezés után bemutatkozott az egyszervolt.hu weboldal. Színes, látványos prezentációjuk alig engedte ebédelni elmenni a nagy számban jelenlévőket, el-

sősorban óvodapedagógusokat, könyvtárosokat és – nagy örömünkre – kisgyermekes szülőket.

A hidegtálás büféebédet követően – mely alatt lezajlott a HunRA közgyűlése is – szép, ízes tájszólással beszélő határon túli gyerekek meséltek nekünk. A szomszédos Szlovákiából évek óta jó kapcsolatot ápolunk a magyar iskolával, s

szívesen hozták át diákjaikat szerepelni, akik gyönyörű népviseletben, csillogó szemmel adták át magukat a mese gyönyörűségének.

A délután az óvodások előadásával folytatódott. Benedek Elek *Szóló szőlő, mosolygó alma, csengő barack* című meséjét adták elő vidáman, hangosan, érthetően, hangulatos díszletek és jelmezek forgatagában. A közönség sorait ekkorra már jócskán megtöltötték a szülők is, akik fotózták, videózták csemetéiket. Szerencsénkre (szerencsésükre?) sokan maradtak a délután hátralévő részére is, s így számos értékes, szülői munkájukat segítő információval gazdagodtak.

Az ovisok szereplését a tagovoda vezetőjének, *Tóth Mariannak* az előadása követte, melyben az egy éve tartó, kiemelten irodalomközpontú nevelési tervük megvalósításáról számolt be. A szülők olvasási és felolvasási szokásainak kikérdezésétől kezdve a gyermekkönyvtárral kiépített kapcsolaton át széles körű munkát végeztek e téren – tudtuk meg az óvodavezetőtől. Szorosan kapcsolódott mindehhez a következő program, *Szinger Veronika Mese az óvodában: könyvvel vagy nélkül?* című, gazdagon illusztrált prezentációja. A lényeg a mese, mindegy, hogy könyvvel vagy könyv nélkül – vonta le a végső konklúziót a szövegértés szakértője.

A nap végének középiskolások voltak a szereplői. Népdalokat énekelt két tanuló, aki országos népdaléneklő versenyen ért el sikereket, majd

egy könnyes kacajra fakasztó felnőttmesét hallhattunk a népmese mestertől. Végül pedig tekerőlantos előadónk szórakoztatta a még mindig szép számban jelenlévőket. Igazgató asszonyunk záró szavai után halk zsongással, a maradék pogácsák, üdítők fogyasztása közben taglalták az eseményeket vendégeink. Nehezen szakadtak el a nap hangulatától, hiszen – ahogy a meghívón is állt az idézet *Komáromi Gabriellától* – „a mese őrzi a csodát”.

Nagyon szép és tartalmas volt a népmese napja 2007-es rendezvénye Sal-

gótarjában, sok-sok szereplővel és vendéggel. Biztatunk mindenkit a további évek mesenapjainak megrendezésére: a mese és a gyerek még mindig remek hívószó, kiváló lehetőség egy könyvtárnak, hogy híveket gyűjtsön az olvasásnak.

Máté Lászlóné

Meseországból jelentem

Szeptember 30-án, vasárnap is gyermekzsivajtól volt hangos a mohácsi Mohácsi Jenő Városi Könyvtár.

A népmese napja alkalmából *Mesevilág* címmel egésznapos ünnepi rendezvény helyszíne volt az intézmény.

Ügyes kezek valódi mesevilágot varázsoltak a könyvek köré és a bejáratnál egyenesen Holle anyó (könyvtáros kolléganőnk maga varrta jelmezben) várta a látogatókat. Minden gyerek tombolajegyként is szolgáló belépőt és mézeskalácsot kapott. Délelőtt a Szederinda Művészeti Iskola tanárai és kézműves növendékei segítségével bábokat lehetett készíteni, varázsceruzával rajzolni, kívánságot mondani a „Varázskalap” bűbajos erejével. Lehetett vívni a Sárkánnyal, halászni a „Teknő-tengerben”, barangolni a „Mesekereső labirintusban”. Érdekesként a gyerekek megismerkedhettek régi, újra életre keltett játékokkal. Az ügyességi játékok, feladatok megoldói apró ajándékokat kaptak.

Ezek az elfoglaltságok a számítógépes játékokhoz, videóhoz szokott gyerekek és szülők számára egyaránt élményt jelentettek.

Ezek az elfoglaltságok a számítógépes játékokhoz, videóhoz szokott gyerekek és szülők számára egyaránt élményt jelentettek.

Délután újra benépesült a gyermekolvasó, a Szederinda Művészeti Iskola ARTicsóka drámacsoportjának előadásával folytatódott a program. Két narrátor, a kis nézőket is szerepeltetve, a nép ajkán született népmesétől, népdaltól a népi csúfolódókon át a „ma irodalmába” vezette el a közönséget. Egy táncospár mezősi tánc után

Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?* című írásának feldolgozását láthatták. A nagyszerű programot tombolasorsolás zárta.

A belépők sorszámanak ismeretében mondhatjuk, hogy megközelítőleg háromszázötven érdeklődő fordult meg nálunk a nap folyamán. Remek alkalom kínálkozott a családok: szülők, nagyszülők, gyerekek közös tevékenykedésére, szórakozására. Reméljük, szívesen visszalátogatnak hozzánk és sok új olvasót nyertünk.

Mécs Imréné

Pap Zoltán 1931–2007

Eltemettük szeretett kollégánkat, Pap Zoltánt. A könyvtár volt az otthona, a munka az élete értelme, a kollégák a családja. Az önmagáról elképzelt betegségekhez való szívós ragaszkodása élete legnagyobb teherterele. Az elmúlt majd ötven év minden OSZK-s szakosójának kollégája vagy/és tanítója, szerencsés esetben barátja is, a régi „Lordok házána” egyik utolsó tagja. Önmagát is ironikusan szemlélő lény, rendkívüli intelligenciája, segítőkészsége könyvtárszerete sok ember szeretetét, barátságát vívta ki.

A bajok, amelyek egy 1931-ben született embert történelmileg utolérhettek, őt javarészt megtalálták, tetézve néhány személyre szabott nyavalyával. Háború, menekülés, kitelepítés, TBC, tüdőműtét, látásromlás. Csodával határos módon egyetemre járhatott, matematika-fizika szakon végzett.

Amikor bekerült az OSZK-ba, szemkímélés céljából befelé a HÉV-en az első három számjegyig kívülről megtanulta a teljes ETO-táblázatot. Amikor engem kezdett tanítani (hetvenes évek), már legalább öt-hat számjegyig tudta, bizonyos szakterületeket oda-vissza. Rendkívül logikusan gondolkodó ember volt, perfekcionizmusa is ebből következett. A rádióban egyszer egy év alatt lejátszották Haydn összes szimfóniáját. Nem volt hajlandó felvételeket csinálni, mert csak a 41.-nél fedezte fel a sorozatot, hiába győzködtük, hogy a következő hatvan az igazán érdekes. (Nagyon szerette a komolyzenét, ő még élőben halotta Klempert.) Ugyanezen okból nem nősült meg, betegségei miatt nem tartván magát alkalmasnak a családalapításra. Hipochondernek is perfekt volt, orvost, jám-

bor kérdezőt, köztük engem is meg tudott őrzíteni aktuális betegségeinek előadásával.

Az emlék, ami róla bennem maradt és amiért ezeket a sorokat írom, mégis csupa-csupa melegség, szeretet, jóízű nevetés. Szellemes szócsaták, jóízű beszélgetések, sok-sok együtt hallgatott koncert. Nagyon sokszor lelki támasz. Nagyon szerette a fiatalokat. Mellettük kamasznak és nagybácsinak érezte magát.

Az utolsó években már ingyen dolgozott. A legutolsó időkben taxival járt be. Úgy érezte, ha nem jöhet a könyvtárba, nincs értelme az életének. Hálás vagyok a sorsnak, hogy egyik legfontosabb „neveltjével” Csemiczky Évával élete utolsó óráiból néhányat együtt tölthettünk vele. Többek közt felidéztek azt a korszakot, amikor Évának segítve kijegyzetelte a Római jog kötelező olvasmányanyagát. Éva szerint azóta is ezt használják az egyetemisták. „Ilyen jók voltak azok az idők!” – sóhajtotta Zoltán mosolyogva. Mi is azt hisszük.

Nagyon hiányzik.

Süvegh Veronika

HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA

31. kiadás 2007. november

NAPILAPOK • HETILAPOK • ÖNKORMÁNYZATI LAPOK
HAVILAPOK • IDŐSZAKI KIADVÁNYOK • TERJESZTŐK
TELEKOMMUNIKÁCIÓ • KÖZTERÜLETI REKLÁMOK
KIÁLLÍTÁSOK, VÁSÁROK • ÜGYNÖKSÉGEK, KIVITELEZŐK

HAZÁNK EGYETLEN MÉDIAADATTÁRA

Félévente bővíve és aktualizálva.
Kizárólag a médiumoktól származó adatok.

KÖNNYŰ KEZELHETŐSÉG

800 oldalon több mint 4600 médium adatai,
10 tartalomjegyzék és 4 regiszter segítségével.

SOKSZÍNŰSÉG

Médium-adatok + média-adatbanki jelentések
Kivitelezők minden szakterületről, szövetségek,
újságírók és szövívők részletes adatai.

BARÁTSÁGOS ÁR

könyv (+CD melléklettel):
9333 Ft + 5% áfa + postaköltség
Internet előfizetés: 9000 Ft/félév + 20% áfa

MEGRENDELHETŐ:

S&S Karakter Kft. • 1055 Budapest, Honvéd u. 40.
Telefon: 301-0239 • Fax: 475-0803
E-mail: iroda@mediaasz.hu • <http://www.mediaasz.hu>

HÁZHOZ VISSZUK DIPLOMÁJÁT!

Az év könyvtára

A Berzsényi Dániel Főiskolának a tavaly átadott regionális forrásközpontban működő, korszerű könyvtára nyerte el Az év könyvtára 2007 címet. A rangos elismerést *Barki Katalin*, a BDF-könyvtár igazgatója tegnap, a könyves vasárnapon vette át Budapesten, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Csepeli Fiókkönyvtárában.

„Barki Katalin, a könyvtár igazgatója – miközben köszönetét fejezi ki az elődöknek, közöttük dr. Tóth Gyulánénak, valamint a főiskola vezetőségének a fejlesztésért, támogatásért – hangsúlyozza, hogy több évtizede tartó, a szakmai kihívásoknak mindig megfelelni kész, innovatív csapatmunka sikere testesül meg a cím elnyerésében.

Mindehhez most megvan a méltó és vonzó környezet: a 2006-ban átadott új könyvtár három emeleten, 2200 négyzetméteren, 200 számítógépes munkahellyel átlagosan 1200 látogatót vonz naponta, de a könyvtárhasználók száma esetenként eléri a 2000 főt is. A könyvtár ráadásul nemcsak a tanulás, a kutatás, a művelődés színtere, hanem közösségi térként is szolgál. A könyvtár hangulatos találkozóhely, ahol az egyetemi életforma, a modern infrastruktúra és az emberi kapcsolatokat erősítő légkör szolgálja az életen át tartó tanulás kialakulásának lehetőségét, idézi Barki Katalin dr. Iker Jánosnak, a forrásközpont igazgatójának pályázati ajánlását” – írja a Vas Népében Ölbei Lívia.

Gratulálunk a kitüntetett könyvtárnak!

Laudáció:

Lelkes Györgyné és Lelkes György Kisszékelyből

Nyugdíjas egyetemi oktatókként Budapestről pihenni, lakni jöttek ebbe a négyszáz lelket sem számláló faluba, ami lassan üdülőfaluvá varázsolódik. A feladat megtalálta őket 2002-ben.

Évek óta nem volt könyvtári szolgáltatás, a községi könyvtár könyvei raktárba zsúfolódva po-

rosodtak, pusztultak. Az önkormányzat megoldást keresett, a volt katolikus plébánia épületét alakították át könyvtárnak, közösségi helyiségeknek pályázati támogatásból, jelentős adományból. Az integrált közösségi szolgáltatások a fél műszakban alkalmazott Lelkes György és Lelkes Györgyné energikus munkájával szerveződtek meg, először a helybelieknek. A közönségnek 2004. november 13-án megnyitott könyvtár, közösségi ház, e-Magyarország pont, teleház, foglalkoztatási információs pont heti húsz órában kínál korszerű könyvtári, informatikai, számítógépes, közösségi szolgáltatásokat. A házaspár sajátos munkamegosztással gondoskodik a számítógépes ismeretek megtanításáról, az alapfokú német nyelvoktatás, illetve az alapfokú zeneoktatás megszervezéséről, a szülők kérésére a gyerekek korrepetálásáról, a helyi események dokumentálásáról, a munkahely-keresésről, a helyi lap szerkesztéséről, a dalárda működtetéséről, a nyári táborok foglalkozásainak megtartásáról, a hagyományok felkutatásáról, megőrzéséről.

A mozgókönyvtári szolgáltató helyen a használók a könyvtári rendszer előnyeit élvezve közvetlenül igénybe vehetik nagy könyvtárak szol-

gáltatásait is. A könyvtár a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer tagja a kistérségben.

Lelkes Györgyné és Lelkes György tevékenységének jellemzője a *közvetítés*, a *szolgálat*, az *összefogás*, az *eltökélttség*, a *kreativitás*, a *kommunikáció*. Szól ez az óvodásoknak, az iskolásoknak, a munkaképes lakosságnak, a nyugdíjasoknak, az ide költöző németeknek, a falun kívülről a horgászoknak, vadászoknak, táborozóknak, nyaralóknak.

Megértő figyelmük mindenkire rálel, partnerek lesz a „mániás” ember a megvalósításban, támogatókat nyernek meg. Mindig megtalálhatók a közösségi házban, otthon. Jó ötletre mozgósíthatók. A közösségépítés motorjai. Választott szülőföldjükön megtartó erők. *Nélkülözhetetlenek.*

Elekes Eduárdné

Történetek egy könyvtári e-Magyarország pontból

Külföldiek a tatabányai városi könyvtárban

Külföldi látogatókat a „kukac” KRESZ-tábla is hozott számunkra, de – a megyeszékhelyen belüli elhelyezkedésünkből adódóan – ez nem számottevő forgalom. Amiről viszont most tudósítok, mégis érdekelhet másokat is.

Elsőként a Magyarországon ideiglenesen tartózkodó külföldi származású látogatókról írok,

majd a már itt született vagy hosszabb ideje itt élő, külföldi családi gyökerekkel rendelkező olvasóinkról.

Az első csoportot a tatabányai futballcsapat „idegenlégiósai” alkotják, akik hozzánk jártak/járnak internetezni, képeket szkennelni és feltölteni fényképezőgépről, cédét, DVD-t írni, továbbá csevegni a Messenger programmal. (Ez utóbbi tavaly angol, francia és brazil portugál nyelven is be volt állítva nekik.) Számukra a legfontosabb szolgáltatás amit nyújthatunk, az maga az internet, hiszen lehetővé teszi a kapcsolattartást sok ezer kilométerrel távolabb élő szeretteikkel, barátaikkal, illetve segítségével tájékozódhattak szülőföldjük aktuális híreiről, eseményeiről.

Az előző évadban volt néhány kameruni, brazil, albán és szlovák focista a csapatban. Idén közülük egyetlen kivétellel mindannyian elutaztak. Most új, szerb, cseh és mexikói fiúk vannak az egyetlen kameruni mellett.

A tavalyi csapatot különösen megkedveltük mindannyian. Udvariasak voltak, tisztelettudók mindenkivel. Kitűnően beszéltek több nyelven. A brazil fiú magyarul is megtanult. Igényelték segítőkézségünket, pártfogásunkat, de láthatóan értékelték is azt. Az idők során igen jó kapcsolat alakult ki velük. Megosztották velünk személyes gondjaikat, örömeiket, bemutatták otthon maradt szeretteik fényképeit. Amikor a brazil fiút, Jersont meglátogatta a felesége két hónapra, elhozta hozzánk és bemutatta nekünk. Máskor pedig szemtanúi voltunk annak, milyen súlyos fordulatot vett az élete az egyik focistának. Nana edzés közben úgy megsérült, hogy azután már nem tudott részt venni az edzéseken, mérkőzéseken, és a megélhetése is veszélybe került. Számára az internet létfontosságúvá vált, mert pénz nélkül is sort keríthetett a kapcsolatfelvételre a FIFA zürichi központjával. Szerencsére néhány hónap elteltével megjött az anyagi segítség, és visszarepülhetett Kamerunba.

Bizonyos idő elteltével a fiúk engedélyt kértek és kaptak arra, hogy telefaxaikat is könyvtárunkba irányíttathassák. (A FIFA csak faxon keresztül válaszolt nekik a különböző tárgyú megkeresésekre.) Előfordult, hogy „kölcsonadott” focisták érkeztek a városba néhány hónapra. Ilyenkor valamelyik rendszeres látogató elhozta hozzánk, bemutatta és pártfogást

kért a vendég számára is tőlünk. Máskor a könyvtárunkban kötöttek meg egy szerződést egy – magyarul is kitűnően beszélő – Győrben élő, afrikai származású menedzser közreműködésével. A megbeszélés után helyben legépezték a szerződést, majd kinyomtatták, aláírták. Az ő feltárulkozásaik révén vált nyilvánvalóvá számomra, milyen fontos dolog, mennyire nélkülözhetetlen az emberek számára a kötődés a mindennapi életben. Nagyon jó, hogy az internet révén távol élő ismerőseinkkel is folyamatos lehet a kontaktus, de azért az is fontos, hogy a közvetlen környezetünkben is nap mint nap megoszthassuk valakivel a bennünket foglalkoztató gondokat, örömeiket. Azoknál pedig, akik idegen földön élnek, még fokozottabban szükséges, hogy legyen hová fordulniuk segítségért, tanácsért.

A bevezetőmben említettem még a külföldi családi gyökerekkel rendelkező olvasók körét is mint könyvtári számítógép-felhasználókat. Ezzel kapcsolatban a következő történetet választottam.

Volt két libanoni származású fiatal olvasónk is – tizenkét és tizennyolc évesek voltak tavalay. Számukra – és minden más hazánkban élő külföldi számára – az internet nagyobb jelentőséget kapott a jelentős távolság miatt. Éppen a tavalyi év nyarán zajlott Libanonban a Hezbollah és Izrael összecsapása, amelynek okán a távoli szülőföld és ott élő családtagjaik életének figyelemmel követése különösen fontosá vált számukra. Az internet erre lehetőséget kínált. Nagyon megkedveltem ezt a két fiataalt, és őszintén sajnálom, hogy édesapjuk munkahely-változtatása miatt elköltöztek az ország másik szegletébe.

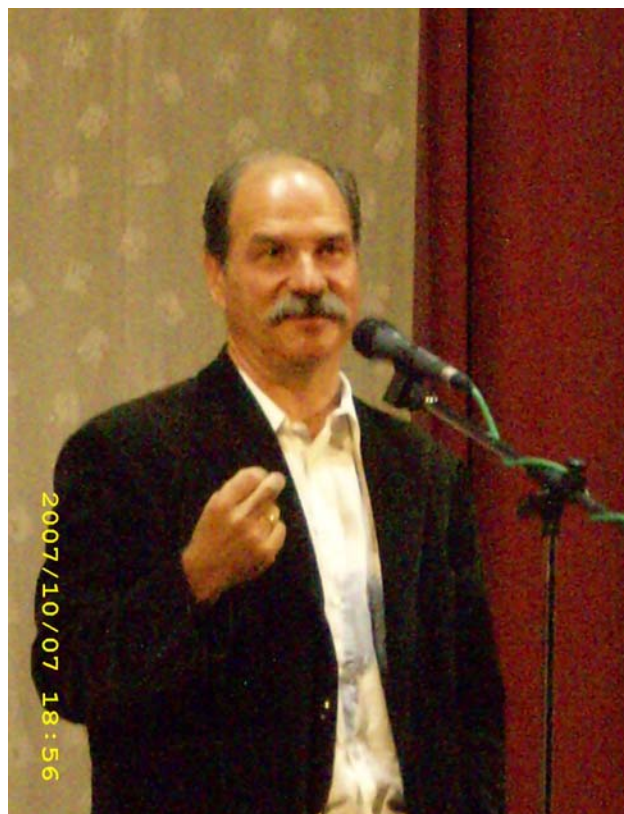
Minden gyakrabban nálunk megforduló külföldinek felhívom egyébként a figyelmét egy olyan honlapra, ahonnan a világ öt földrészének kétszáz országából mintegy 22 300 napi- vagy hetilap és folyóirat elérhető. Kereshetünk konkrét városok lapjára is, és ezeket mind elénk tárja, egyetlen könnyen megjegyezhető címről. Habár vannak köztük olyanok is, amelyeknél nincs számottevő on-line változat vagy az előfizetéshez kötött, ennek ellenére nagyon sok elolvasható a világhálón is. Sokan fogadják örömmel ezt az oldalt: <http://www.allyoucanread.com>.

Szilassi Andrea

Örömhözó mesemondó

Vidámságtól, nevetéstől volt hangos 2007. október 7-én, vasárnap délután a téglási Városi Mozi épülete.

Berecz András népmese gyűjtő, ének- és mesemondó, tréfamester teltházás előadójaként méltán vonzotta nemcsak a helyi közönséget; a neves előadóművész országhatárokat átívelő tehetségére a szomszédos települések lakói is szép számmal voltak kíváncsiak.

Ritkán adódik olyan alkalom életünkben, amikor minden bajt, hétköznapi problémát feledve képesek vagyunk önfeledten, együtt nevetni. „A nyelvével rokkát pergető mesemondó” előadásán részt vevő szerencséseknek ilyen ritka pillanatokban lehetett részük. A tiszta forrásból feltörő, szép székely beszéddel fűszerezett mesék, dalok minden szava, mondata, tréfáinak minden csattanója célba ért a vidámságot értő, szerető közönség sorai között.

Köszönet Berecz Andrásnak, amiért elhozta ajándékba a nevetést és a mögötte rejlő bölcseséget, és köszönet az érdeklődőknek, akik jelenlétükkel, figyelmükkel megtisztelték a Városi Könyvtár által szervezett rendezvényt.

Németi Katalin

Közlemény

A 2001-ben közhasznú fokozatot elnyert Kovács Máté Alapítvány kuratóriuma ezúton köszöni meg mindazok támogatását, akik 2006. évi személyi jövedelemadójuk egy százalékát a 2007. év elején az alapítvány adószámára utalták át. A felajánlott összeget – 20 994 Ft – a kuratórium a Kovács Máté születésének századik évfordulója alkalmából rendezett konferenciák előadásait tartalmazó kötet megjelenítésére fordítja.

A korábbi évben az alapítvány javára felajánlott összeget a kuratórium a jubileumi konferencia egyetemi és főiskolai hallgatóinak utazási és szállásköltségének fedezésére használta fel.

Hangodi Ágnes
kuratóriumi titkár

Helyesbítés

Szeptemberi számunk 24. oldalán jelent meg a *Gondolatok az új városi könyvtárról* című írás, amelyből sajnos a leglényegesebb adat kimaradt: *Tiszavasvárról* érkezett a híradás. Olvasóink szíves elnézését kérjük a figyelmetlenségért. – a szerk.

Hungaricumok a BME OMIKK muzeális gyűjteményében

A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával elkészült a nagy múltú sorozat, a Műszaki tudománytörténeti kiadványok újabb, 28. kötete. A sorozat utolsó kiadványa 1982-ben jelent meg nyomtatásban, az új már elektronikus formában látott napvilágot. A mű szerzője *Emmertné Szerőcsei Dóra*, a kiadványszerkesztő *Szalkai Nóra* volt, az informatikai háttér munkát *Marton József Ernő* készítette, mindhárom a BME OMIKK munkatársai.

A kiadványban a könyvtár muzeális állományában található négy ősnymtatványt és a legérdekesebb, legjelentősebb 1801 előtt megjelent 177 hungaricumot mutattuk be, némelyiket több kiadásban. Egy-egy fejezetben az állomány történetét és a hungaricumok eredetét olvashatják el az érdeklődők, külön fejezetben foglalkoztunk az ősnymtatványokkal, azaz az 1501 előtt megjelent dokumentumokkal. A Tudomány-

történeti elemzés fejezetben a XVI–XVIII. században Magyarországon, magyar szerző által írt, illetve magyar nyelven megjelent műveket és szerzőiket igyekeztünk bemutatni. A Képek fejezetben az egyes könyvek érdeklődésre számot tartó oldalainak fotóival és rövid ismertetéssel próbáltuk a művekre felhívni a figyelmet. A tárgyalta művek címére kattintva a könyvtár számítógépes integrált rendszerében található teljes bibliográfiai leírást tekintheti meg az olvasó, a személynevekre kattintva a művek szerzőiről tudnak bővebb információt szerezni. A kiadványban látható képek rákattintással nagy méretben is megtekinthetők. Az eligazodást segíti a név-, cím- és nyomdahely-mutató. A Bibliográfiában a felhasznált irodalom, az Érdekes linkek fejezetben a témával kapcsolatos, interneten elérhető további olvasnivalók címei találhatóak.

A kiadvány célja, hogy a téma iránt érdeklődők képet kaphassanak a BME OMIKK fokozottan védett, ezért nem kölcsönözhető muzeális dokumentumairól.

Pák Györgyné

„Én azt gondolom, a könyvtáros legfőbb tulajdonsága, hogy kíváncsi és nyitott”

Interjú Bazsóné Megyes Klárával*, az MKE Emlékérem kitüntetettjével

Mikor interjút kértem tőled, azt állítottad, hogy akár én egyedül is meg tudnám írni az egészet, úgyis mindent tudok rólad. Nos, ha elfogadjuk ezt az alapállást, akkor én így kezdeném: Megyes Klári már világra jötte első pillanatában eldöntötte, hogy könyvtáros, sőt könyvtárigazgató lesz. Ekkor rögtön hangos sírásra is fakadt...

Van-e erre neked egy másik verziód?

Mindenekelőtt remélem, még kifejtődik, hogy aztán abbahagyta a sírást!? (Nehogy negatív kisugárzásának gondoljanak...) Nos, én mindig tanár akartam lenni, még az egyetem végén is! Azért

* *Bazsóné Megyes Klára az érdi városi könyvtár igazgatója*

fogalmaztam így, mert soha eszembe sem jutott, hogy könyvtáros legyek. Mégis úgy történt, hogy 1971-ben az ELTE történelem szakára csak a könyvtár szakpár választásával felvételizhettem. Akkor azt hittem, hasonló lesz, mint a magyar szak, hiszen magyarból kellett felvételiznem. Tévedtem.

Úgy látom ennek a tévedésednek hosszantartó, súlyos következményei lettek.

Igen. A Kovács Máté vezette könyvtár tanácskéen ért hatások következtében később már az iskolai könyvtárosi munkakörrel szemezgettem. Hozzájárult ehhez, hogy a harmadik év után Szombathelyen, a megyei könyvtárban voltam szakmai gyakorlaton. A Takáts Miklós igazgatta könyvtárban jól éreztem magam. Az ötödik évfolyam második félévében egyéni levelező lettem, mert tanári és könyvtárosi állást vállaltam a jászberényi Erősáramú Szakközépiskolában.

Ekkor el is dőlt a sorsod. A következő tíz esztendőben, a három újabb munkahelyeden már alig szabadulhattál a könyvtárosságtól.

Valóban ez történt. Bár 1977-ben Jászberényből Diósdra költöztünk. A következő munkahelyeimen (Új Magyar Központi Levéltár, ELTE Kőrösi Csoma Sándor Kollégium, Eötvös József ÁMK, Diósd) könyvtárosi munkakörben (is) dolgoztam. Mindenütt nagy lelkesedéssel vettem bele magam a munkába. Tudod, amit csinálok, azt szeretem teljes erőbedobással csinálni. Ez vezetett azután ahhoz, hogy Diósdon igazgatóhelyettes lettem. Emiatt azonban meg kellett válnom a könyvtárosságtól. Igaz, rövid időre.

Ami ezután következett, az már a mi közös történelmünk. Ugyanis szinte egy időben kerülünk szoros kapcsolatba Pest megye könyvtárainak világával. Én Szentendrén, te Érden lettél könyvtáros. Ez utóbbi eseménynek azonban voltak előzményei.

Az érdi könyvtár munkatársai nem voltak ismeretlenek számomra. Diósdon sokat segítettek nekem az érdi könyvtár szakemberei az iskolai és községi könyvtár létrehozásában. Éppen ezért, amikor 1988-ban Vogronics Lászlóné igazgató-

nő meghirdette az érdi Városi Könyvtár igazgatóhelyettesi állását, már ismerősként jelentkeztem e posztra. Számomra ugyanakkor újdonságot jelentett a találkozás a vajdasági irodalommal. Úgy vélem, kevésbé volt lehetősége ott az irodalmi önállóságnak. Csuka Zoltán ez ügyben kifejtett tevékenysége ma is példaértékű. Talán ebből is adódik, hogy nem sok könyvtár ápolja ennyire névadója emlékét. Ebben sokat segít a Csuka Zoltánt még személyesen ismerők jelenléte Érden.

Könyvtárosi létiünkhöz régóta szervesen hozzátartozik az MKE (Magyar Könyvtárosok Egyesülete). Kettőnk barátsága mindenképpen a Pest megyei szervezetben való ténykedésünk során jött létre, mélyült el. Miként fogalmaznád meg az egyesületi léted szerepét életedben, munkádban?

Az egyesület? Nem tudtam róla Diósdon. Érden rögtön beléptem. Ugyanis bárhova mentünk, úgy éreztem, hogy kívülálló vagyok. Senkit sem ismertem. Pedig a barátságok sokat jelentenek. Tartják az emberben a lelket. Az MKE Pest Megyei Szervezetében aztán hamar otthon éreztem magam. Előbb 1998-ban titkár lettem Tóth Lászlóné, a monori Városi Könyvtár igazgatónője mellett, majd 2002-től, immár a második ciklusban, a Pest Megyei Szervezet elnökeként az MKE Tanácsának is tagja vagyok. Ez év tavaszán a választási bizottság elnöki megbízatásának tettem eleget. Mindezeknek köszönhetően nagyobb rálátásom van a dolgokra, s főleg a Pest megyében működő könyvtárak tevékenységére. Miközben járom a magam útját, látom a hibáimat is, és szívesen tanulok másoktól. Tapasztalom, hogy bizonyos dolgok nem természetesek. Nem jönnek át, nem történik semmi. Vannak, akik várják a segítséget, de nem kérdeznek, nem kérnek. Sokat kell a dolgok után járni. A sok program, rendezvény azért is kell, hogy hírt adjunk magunkról.

Tőled szívesen tanul-e valaki? Bár eddig nem említettük, de van két felnőtt fiad. Órájuk milyen hatással volt mindaz, amiről eddig szó esett?

1978-ban született Gergő fiam, aki magyar-könyvtár szakon végzett Szombathelyen. Sajnos, bár vágyik rá, még nem sikerült könyvtárosi állásban elhelyezkednie. Ám, mint családunk minden tagja, a Nyugat-Dunántúl szerelmese. Jelenleg is ő él legközelebb a szülőföldhöz, Szombathelyen.

Második fiam, Bálint, aki 1982-ben jött világra, történelem szakot végzett az ELTE-n. Ezen kívül könyvtáros-asszisztensi képzést szerzett a FSZEK tanfolyamán. Kötődését a hazai tájakhoz jelzi a Vasi Szemlében megjelent tanulmánya a nyugati határsávról.

Úgy látom, eljött az ideje, hogy felemeljük a fátylat arról a tényről, hogy nem csak az MKE, de a honismereti mozgalom is gondoskodik arról, hogy rendszeresen találkozhassunk, eszmét cserélhessünk, erősíthessük egymásban a hitet, hogy vannak dolgok, melyekért élni érdemes. Kérlek, mondj néhány gondolatot a te kapcsolataidról szülőföldeddel.

1953-ban a Zala megyei Bucsután születtem. Apám nagy tekintéllyel rendelkező személy volt a faluban. Egy időben bírói tiszteletet is betöltött. Amikor szervezték a téeszeket, azt akarták, hogy ő legyen az elnök. Nem vállalta. Emiatt 1955-ben Balatonmáriára költöztünk, de nem adtuk el Bucsután sem a házunkat. 1959–60-ban az első osztályt Bucsután jártam, majd ismét Balatonmária (azaz a balatontfenyvesi iskola) következett. Azóta is „kettős identitástudatom” van. Zalainak és egyszersmind somogyinak érzem magam. Tény, hogy nagy örömeimre szolgál a fiaim szoros érzelmi kötődése e tájakhoz. Ahol az ember lakik, az a hely fontos lesz a számára. Nekem például megvan az összes diósi lap a kezdetektől. Intenzíven figyelem, mi jelenik meg Zala megyéről a hírekben. Érdekel, mi van Bucsután vagy Börzöncén (ott volt ugyanis a szőlőnk).

Mindezek mellett azonban szívesen kalandozol más vidékekre is egy kis tapasztalatcserére, a Kárpátokon innen és túl. Az elmúlt években, a néhány több napos „világjáró” egyesületi utazás mellett, számos alkalommal vállalkoztál arra, hogy bekapcsolódj a Duna Euró régióba tartozó felvidéki könyvtárakkal való közös projektekbe. Mi inspirált erre?

Én azt gondolom, a könyvtáros legfőbb tulajdonsága, hogy kíváncsi és nyitott. Mándli Gyulának, a váci Katona Lajos Városi Könyvtár igazgatójának hívó szava ezért nálam mindenkor értő fülekre talál. Az együttműködés lételemem. Oszlatlan alsó tagozatba jártam négy évig. 51 tanuló volt együtt egy teremben a tanító keze alatt. Ebben a közegben meg lehetett tapasztalni az együttműködés előnyeit. Legfrissebb példaként említeném, hogy a költészetnap rajzpályázatunk vándorkiállításaként végigjárja Ipolyság, Zselíz, Párkány, Ér-

sekújvár könyvtárait. A jövő évi költészetnap füzetünk pedig (melyet illusztrálniuk kell a pályázóknak) a felvidéki költők műveiből készül.

Az elmúlt évtizedben hatalmas változásokon mentünk át. Én külsőleg is megváltoztam, de ez szóra sem érdemes ahhoz a változáshoz képest, ami a könyvtárakban történt. Vezetőként, könyvtári szakértőként te miként élted meg e változásokat?

Nem ért katasztrófa-ként a változás. A újabb és újabb ismeretek elsajátítása nem gond a számomra. Intézményvezetőként az anyagi feltételek megteremtése jelent gondot. Tudom ugyanis, hogy mit kéne lépni, de... A könyvtárak szerepvállalását illetően azonban fontosnak tartom, hogy ne essünk át a ló túloldalára! A kultúráközvetítés mint alapvető feladat megmaradt.

Amikor meghallottam, hogy kitüntettek, arra gondoltam, ez természetes. Az együtt átélt tapasztalatok birtokában mi sem magától értetődőbb számomra, mint hogy mások is felismerjék és elismerjék azt a sok-sok munkát és fáradságot, mellyel szolgálod, segíted azokat, akik bizalmukra méltattak. Mit gondolsz te erről?

Én még soha nem kaptam kitüntetést. Egy dicséret is jól esik. Idén januárban megkaptam Érden a Csuka Zoltán-díjat. Annak is nagyon örültem. Talán érthető ezután, hogy boldoggá tett a megtiszteltetés, hogy az MKE Emlékéremre is méltónak találtak.

Végezetül, legyünk stílusosak! Az MKE vándorgyűlésének szekciói egy-egy mondatban össze szokták sűríteni, amit fontosnak gondolnak megosztani másokkal. Te mit üzensz e sorok olvasóinak?

Merjenek minden körülmények között kíváncsiak és nyitottak lenni! Higgyenek az együttműködés erejében!

Gerber György

A Login-programról

A Login-kezdeményezés célja, hogy eljuttassa azokhoz a legszegényebb, hátrányos helyzetű rétegekhez az internetet, akiknek másképp erre nem lenne esélye. Ez pedig utat nyithat számukra is a felemelkedéshez.

A program elsődlegesen a kis falvakban élő, sokszorosan hátrányos helyzetű romákra fókuszál. A projekt nem korlátozódik kizárólag Magyarországra, hiszen a célja az, hogy az Európában élő tízmillió cigányság számára kínáljon lehetőséget. A kezdeményezés mögött *Nyíró András*, az Index alapító főszerkesztője és *Bencsik Attila*, az Econet.hu társalapítója áll. A Netboxnak nevezett számítógépekhez 18 ezer forintért juthatnak hozzá a programban részt vevők, ennek finanszírozására a helyi önkormányzatok mikrohitel formájában biztosíthatnak részletfizetési lehetőséget, így kis erőfeszítéssel még a legszegényebb rétegek számára is elérhető. A számítógépek jellemzően pár éves irodai gépek, melyek azonban Ubuntu-Linux-szal megfelelő teljesítményt biztosítanak az internetezéshez. A gépek közösségi WLAN-hálózaton kapcsolódnak a világháléhoz.

A feladat technikailag is különösen izgalmas, hiszen olyan operációs rendszert kellett találni, ami megfelelő sebességgel működik akár egy 256 Mbyte memóriával szerelt Pentium 3-as számítógépen is, miközben rendkívül egyszerű használni, és a kezelőfelület nem csak hatékony, de szép is, hogy szívesen üljenek le elé a felhasználók. Fontos szempont volt az is, hogy a szoftverekért ne kelljen licenctdíjat fizetni, mert egy ilyen árkategóriájú gép esetében ez jelentős mértékben megnövelte volna az árat. Követelmény volt az is, hogy a rendszer robusztus és megbízható legyen, hiszen ezeknek a gépeknek sokszor meglehetősen nehezen megközelíthető falvakban kell működniük, ez pedig nehézkessé teszi a karbantartást.

A Login Initiative választása az Ubuntu Linuxra esett, ami a fenti követelmények mindegyikének maximálisan meg tud felelni, sőt, ennél még többet is tud: az operációs rendszert könnye-

dén lehet igazítani az egyéni igényekhez, így a Netboxokra egy egyszerűsített kezelőfelületű, internetezésre kihegyezett Ubuntut telepítettek. A felhasználóknak a vírusok és kémprogramok miatt sem kell aggódniuk, az automatikus frissítési rendszer pedig azt garantálja, hogy egy esetleges újonnan felfedezett biztonsági hiba sem maradjon befolytalanul. A kis hardverigény ugyanakkor lehetővé teszi, hogy még ezeken a régebbi, kisebb teljesítményű gépeken is zökkenőmentes legyen a munka.

A Login Initiative pillanatok alatt rendkívül sikeres projekt lett: már most, a bevezetési fázisban is négy faluban összesen kétszáz háztartásban kötik be az internetet szeptember végéig. Borsodban Tomor, Lak és Selyeb településeken, valamint Baranyában Alsószentmártonon. A Borsod megyei Selyében közösségi internetpontot is létrehozottak. Mindez pedig még csak a kezdet: 2008 végére a tervek szerint már kétszáz településen, településenként átlagosan húsz-húsz gépen lehet majd Netboxszal (és így Ubuntuval) internetezni.

További információk, forrás <http://ubuntu.hu/konyvlap/login-kezdemenyezés>

Takács Dániel

Kutatás a múlt emlékei nyomában az interneten át

Az internetoktatáshoz készített jegyzet és feladatgyűjtemény szerkesztésénél egyik kiemelt témánk: megismertetni a külföldön élő magyarok

életét, betekintést nyerni honlapjaikból, on-line sajtójukból közös eseményeikbe, ünnepeikbe, képet kapni gondjaikról, örömeikről. (Nagyon jó címtárak egyébként ehhez a <http://kulfoldimagyaroldalok.lap.hu> vagy a <http://magyarsag.lap.hu>.) Azért osztom meg ezt a történetet másokkal, mert kitűnően illusztrálja, hogy az internetezés képes a tér és idő dimenzióját átlépve új cselekvési utakat adni. Mindemellett számomra nagyon kedves emlék.

Visszatérve a feladatgyűjtemény szerkesztéséhez, körülbelül négy évvel ezelőtt így akadtam rá egy brazíliai fiatalok által szerkesztett lapra, a *Szóvalra*. A honlap ajánlószövegéből megtudtam, hogy a '80-as években néhány évig egyetemista fiatalok szerkesztették s adták ki. Ők már Brazíliában születtek. A webhely üzemeltetői elérhetővé tettek néhány egykori címlapot. Könnyezve olvastam az első lapszám szívbemarkoló szerkesztőségi üzenetét (www.netnagyiklub.hu/szoval.jpg). Mélyen meghatott gyönyörű nyelvezete és üzenete: elementáris vágy a magyar szó életben tartására és közvetítésére az idegen közegben. Akkor értettem meg, valójában mit jelent az egyébként többször hallott *írastudók felelőssége* fogalom. Megdöbbenett az is, hogy lehet nem anyanyelvi környezetben felnőve ilyen gyönyörű magyarsággal beszélni. Hogy megoszthassam ezt az élményt másokkal is, készítettem egy feladatot ehhez a cikkhez.

Aztán egy idő múlva minden eltűnt az internetről az újsággal kapcsolatban. Pedig egyre jobban érdekelt, hogy vajon mi lett velük. Milyen problémák miatt hagyták abba? Anyagi gondok, érdektelen fogadtatás, asszimilálódás? Mi lett a szerkesztőség tagjaival, hogyan alakult életük később? A címlapon mindössze ennyi információ állt a kutatáshoz: Sao Paulo, 1981. április 10. Aláírásként is csak Szerkesztőség megjelölés. Tekintve, hogy képfájlként ismerhettem meg szövegét, nem volt szerencsém a szókapcsolatokra való kereséssel sem.

Aztán tavaly jött egy ötlet, amely hozzásegített a megfejtéshez. Megkerestem a világhálón hazánk brazíliai nagykövetségét. Sao Paulóban is működik konzulátus. Írtam egy levelet a nagykövetnek, amelyben bemutatkoztam, megfogalmaztam a lényegét és azt, miért is szeretném megtudni, mi lett az egykori szerkesztőségi tagokkal. A levélhez mellékeltem azt a bizonyos

címlapot. Egy hét múlva megérkezett a válasz egy munkatársától, aki szintén benne volt az egykori szerkesztőségben. *Fenyvesi Ágnes* írt saját és családja életéről, és megtudtam társainak nevét, elérhetőségét. Másnap újabb örömteli esemény történt: *Gyuricza Gábor*, az egyik szerkesztő felhívott telefonon (a világhálón megtalálta elérhetőséget), és alkalmam volt vele többször is elbeszélgetni a történet további szálairól. Ő jelenleg kettős állampolgár, és már több mint tíz éve itt él Magyarországon.

Elektronikus levélben megkerestem *Szabó Lászlót*, aki Gy. G. mellett az utolsó lapszámig kitartott, és aki meghatározó szerepet játszott a lap történetében. Különbőféle írásokat kaptam tőle. Olyan dokumentumokat is küldött, amelyekből nemcsak a lap és a szerkesztők, hanem a brazíliai magyarság élete, története is kirajzolódik egyben. A dokumentumokból kiderült, hogy az a megkapó fogalmazás az akkori főszerkesztő, *Reisch György* (jelenleg hazánkban élő lelkész, költő) műve, aki magyarországi születésű, vagyis itthon tanulta meg ilyen szépen az anyanyelvét. Mindenesetre társai is mélyen hittek a szép gondolatok igazságában, ha időt, energiát, pénzt nem kímélve ilyen feladatokat vállaltak tanulmányaik mellett.

Hét lapszám elteltével Reisch György kivált a körből, mert elhagyta Brazíliát. Ezt követően egy darabig *Hársi Ernővel* az élen, majd kijelölt vezető nélkül dolgozott a hétfős szerkesztőbizottság.

Szabó László, az egyik fontos szereplő tanulmányai és a *Szóval* szerkesztése után építész-mérnök, majd emellett egyetemi tanár lett. Műfordításai jelentek meg Kosztolányitól, Máraitól. Filmet rendezett a kint élő *Hamza D. Ákos* rendező tiszteletére, forgatókönyveket fordított – ezekben a filmekben édesapja, *Szilassy László* is játszott egykor. Írt publicisztikákat különböző lapokba portugál és magyar nyelven. Utolsó nagy vállalkozása tavaly jelent meg Brazíliában, egy könyv az 1956-os magyar forradalomról.

Hát ez a történet kerekedett abból a véletlenül szerzett információból, amire a feladatgyűjtemény szerkesztése közben bukkantam. A happy end azonban sajnos nem teljes: ezen a nyáron, július végén hosszú betegség után elhunyt *Szabó László*, vagy ahogyan kint ismerték: *Ladislao Szabo*.

Szilassi Andrea

A Könyvtárostanárok Egyesületének XI. Nyári Akadémiája

(Kecskemét, 2007. július 2–6.)

Rakonczás Szilvia beszámolt a négynapos akadémiáról (Könyvtári Levelező/lap 2007/8. sz. 30–31. old.) A tömör, színes, sok értéket kiemelő íráshoz néhány gondolattal kívánok hozzájárulni.

Az első két napról azt hallottam Budapesten, hogy az értékes előadások mellett színes programok nyújtottak élményt, örömet. Többben kiemelték *Bajtai Mária* kecskeméti tanár nagy műveltségéről tanúskodó vezetését, amelynek során szeretett városát közel hozta a vendégekhez, csakúgy, mint *Ramháb Mária* igazgató a megyei könyvtárt. Itt Pesten hallottam már: kevés lesz az idő, a négy nap, jó volna gondolatainkat tovább cserélgetni könyvtárostanárr kollégáinkkal.

Rakonczás Szilvia megemlítette, hogy a regisztrációnál kapott táskában *Bondor Erika* könyve is megtalálható az iskolai könyvtárak menedzseléséről. Az utóbbi napokban a könyv nagy részét elolvastam. Mindenkinek ajánlom az eddig megszületett elméletről és gyakorlatról szóló gondolatok összegzését, új megfogalmazását. A blogok világáról írottak mellett a bölcs megfogalmazást: „A számítástechnikán felnövő mai tizenévesek általában készségesek, és örömmel segítenek. Az önmagáért való, automatikusan, csupán a tanári mivoltunknak kijáró tekintélytisztelet pedig már e nélkül sem működik igazán a mai generációt ismerve az iskolákban: vagyis nem feltétlenül baj az és nem tekintélyromboló, ha a technikai eszközöket esetenként jobban ismeri a diák, mint a tanár. A pedagógusnak azt kell tudnia, hogy a szakterületén mire jó, miben használható fel hatékonyan a modern technika.

A másik végletes szemlélet az internetet tekintni minden jó forrásának, de igazán használható elképzelése nincsen arra, hogy didaktikailag mindez hogyan építhető be a középiskolai oktatásba. Pedig a modernebb pedagógiai szemlélet,

az új didaktikai módszerek térhódításának már az internet megjelenése előtt is kiváló terepe volt az iskolai könyvtár, hiszen a könyvtárhasználati órák megtartása során a legritkább esetben érvényesült a jól bevált frontális oktatás, a tanári tekintélyre alapozó tudásközvetítés. Sokkal inkább az együttes gondolkodás, a közös problémafelvetések, a több könyvű oktatás volt az alkalmazott módszer. A könyvtári órákon a csoportmunka vagy például a projekt módszer sokkal előbb meghonosodott, mint az oktatás más területein.

Az igazság, mint általában mindig, talán az internet és az informatikai eszközök alkalmazásának kérdésében is a középúton található. Tudomásul kell vennünk, hogy a technika fejlődését nem lehet és nem is szabad kizárni az iskolákból, de azt is, hogy az internet is csak egy eszköz – és nem önmagáért való cél! –, amely felhasználható jól, átgondoltan és indokoltan, de önmagában, cél nélkül eredménytelen.” (Bondor Erika: Iskolai könyvtárak fejlesztése, menedzselése informatikai eszközökkel Bp. 2007. KTE)

Személyesen a negyedik nap délelőttjén vettem részt. Nem felejttem azt a csütörtöki napot! Az ülést a mindig nyugodt, szavaival előremutató hatvani kolléga, *Melykóné Tózsér Judit* vezette. Gondolkodásra készített az első mondat: „A jövő bizonyosságát a múltban kell megtalálni.” Ezután *Rakonczás Szilvia*, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének ifjúsági olvasószolgálati, iskolai szekcióiban, majd a Könyvtárostanárok Egyesületében több mint harminc éve lelkiismeretesen, lendületesen közöttünk dolgozó kolléga tartott egyéni tapasztalataira épülő, ragyogó elméleti előadást.

Szívesen írnék még a következő előadásokról is. *Regéczi Katalin* (Miskolc), *Kölkedi Éva* és *Barki Katalin* (Szombathely), *Hock Zsuzsa* (Budapest) előadásában bemutatta, elemezte saját régióját. Előadásuk tükrözte *Rakonczás Szilvia* szavait: „Éljünk együtt a bizonytalansággal”. Számomra a legszebb és legmeggrázóbb *Varga Zsuzsa* (Székesfehérvár) előadása volt, melyben bemutatta hősiességét küzdelméért szakmánkért. Szavaival élve nyertes pozícióban, vesztes jövőképpel, normatívák csökkenése közben.

Szilvia megköszönte a vezetőségnek a négy napot írásában. A magam nevében azt külön köszönöm, hogy a vezetőség minden tagja egy emberként készült Kecskemétre, mindent megtett ügyünkért, amit tenni tudott. Közben egymást is figyelve, segítve, hogy a tagok mellett a vezetőségre háruló munkát összefogó Bondor Erika elnök is örömét lelhesse a rendkívül magas színvonalú eredményben.

A délelőtti ülés végén elköszöntem – hetvennegyedik évemben hálás vagyok a fiatalabbak munkájáért. Érdeemes volt tenni a dolgunkat. Az egyik hallgató megkérdezte, hogy mikor is volt az első nyári akadémia. Az utánunk jövőik kedvéért közlöm az első akadémia adatait (l. alább).

Ugrin Gáborné

ötven könyvtárostanárt – *Maróti Katalin*, a kht. ügyvezetője köszöntötte, aki egy decemberig tartó kedvezményes (50%-os) szakkönyvvásárlási lehetőségre hívta fel a figyelmet. Most először a KELLO-val nem szerződött könyvtárak is élhetnek a kedvezménnyel.

Hock Zsuzsanna, a Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet (FPPTI) könyvtár-pedagógiai szakértője a tavalyi tanév „Ültessünk fát” pályázatán részt vett kollégáknak emléklapot és kis facsemetéket adott át. A szakértő elmondta, hogy 45 iskolai könyvtár vett részt ebben a komoly játékban. A pályázat igazi értékét az adta, hogy 5200 „lelket tudtak megszólítani” a pályázó könyvtárostánárok, hiszen ennyi falevél (mely a kedvenc olvasmány szerzőjét, címét tartalmazta) került fel a fákra. A

Sor-szám	Dátum	Téma	Hely	MKE vezető	Szervező, szakmai felelős	Intézmény, szervezet		
						Neve	Képviselője	Tanár
1.	1983	Az iskolai könyvtár mint a könyvtárügy része	Budapest	MKE elnökségi tag: Balogh Ferencné	Ugrin Gáborné	OPI OPI ELTE BTK MKE KMK	Ambrosné Szalai Katalin, Csoma Gyula, Dán Róbert, Billédi Ferencné, Szente Ferenc	Oporné Fodor Mária
2.	1985	Olvasásfejlesztés könyvtári eszközökkel	Budapest, Veszprém	MKE Ifjúsági Szekció elnöke: Nagy Attila	Ugrin Gáborné	OPKM OPI	Balázs Mihály Szebenyi Péter	Patona Ferencné
3.	1987	Iskolai könyvtárosok pedagógiai munkája	Budapest, Kunszentmiklós	*MKE Iskolai Szekció elnöke: Tóth Gyuláné	Ugrin Gáborné	OPI OPKM Ped. Szaksz. Hazafias Népfront Kunszentmiklós	Csoma Gyula Balázs Mihály Salamon Zoltánné Maróti István Ábrahám Ferencné	Balogh Mihály
4.	1989	Könyvtár az iskolavezetésben, vezetés a könyvtárban	Budapest, Aszód, Gödöllő	MKE Iskolai Szekció elnöke: Celler Zsuzsa	Ugrin Gáborné	OM OPI OPKM Pedagógusok Szaksz.	Ambrosné Szalai Katalin Csoma Gyula Balázs Mihály Salamon Zoltánné	Kontz István
5.	1991	Tájékoztató szolgálat egyes kérdései az iskolai könyvtárakban (kommunikáció, kérdéskultúra)	Budapest	MKE Iskolai Szekció mb. vezetője: Ugrin Gáborné	Ugrin Gáborné	ELTE KMK OPKM	Horváth Tibor Szente Ferenc Kelemen Elemér	Kocsis Éva
* Ettől az évtől az 1986-ban megalakult MKE Iskolai Könyvtárosok Szekciójához kerül a Nyári Akadémia.								

Könyvtárostánárok a KELLÓ konferenciatermében

2007. szeptember 19-én a Könyvtárellátó Nonprofit Kht. Kódex Áruházában került sor a *Fővárosi Könyvtárostánárok Műhelyének* első szakmai délutánjára. A megjelenteket – több mint

pályázat utóéletéhez tartozik, hogy életre hívták az Andersen-kört (minden résztvevő a tagja), amelynek működtetését az FPPTI és a Csodace-ruza közösen vállalta.

A folytatásban *Szebedy Tas*, a Városmajori Gimnázium igazgatója, az Országos Köznevelési Tanács alelnöke együttgondolkodásra szólította fel a műhelyfoglalkozás résztvevőit. Előadásának címe: *Az iskolai könyvtárak szerepvállalási lehetőségei a NAT módosítása után.*

A törvényben szabályozott felülvizsgálat eredményeként új elemekkel bővült a Nemzeti alaptanterv (NAT), melyet a 202/2007. (VII. 31.) kormányrendelet tartalmaz. A tartalmi változtatásra elsősorban annak érdekében került sor, hogy a NAT jobban támogassa a mindennapi élethelyzetekben szükséges készségek és képességek elsajátítását. A NAT alapfilozófiája változatlan maradt, de új elemekkel egészült ki. A módosítások célja, hogy megerősítsék a közoktatásban a képességalapú, használható tudást nyújtó oktatást, illetve támogassák az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák elsajátítását. Azoknak a képességeknek a fejlesztését támogatják a NAT új elemei, amelyek nélkülözhetetlenek a sikeres elhelyezkedéshez, segítenek a gazdaság világában, illetve a modern társadalomban való eligazodásban. Továbbá olyan ismeretek fejlesztése is szükséges, amelyek a tudatos állampolgári léttel függnek össze: például az emberi jogok tiszteletben tartása, a nemzeti identitás, a szociális érzékenység, a környezetért érzett felelősség erősítése, vagy a demokratikus intézményrendszer mélyebb ismerete. Újdonság, hogy a pénzügyi ismereteket négy órában kell majd oktatni, mert az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a gyermekek később tudják mérlegelni a döntéseikkel járó kockázatot.

Az előadónak azt a kijelentését, hogy a NAT-ban megjelenő változások kapcsán „radikálisan meg kell változtatni a könyvtárról való gondolkodásunkat”, valamennyi hallgató nagy tetszéssel fogadta. Arra az önmagának feltett kérdésre, hogy „miért a könyvtárban fog megjeleni a változás”, kézenfekvő volt a válasz: Kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához az életben, és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Az életminőség kompetencia szorosan összefügg a műveltség kompetenciával, s az előadó szerint „*a műveltségkompetencia tárházának könyvtár a neve*”! A könyvtár és annak szolgáltatásai kihagyhatatlan területet biztosítanak a kritikus gondolkodásra nevelés, a felelősségérzet, a szociálisan heterogén rétegek együttműködési kompetenciájának kialakítása, fejlesztése során.

Az előadás végén arra a kérdésre, hogy mi-
ben látja az előadó a könyvtárostánár feladatát a NAT felülvizsgálata kapcsán, Szebedy Tas el-

mondta, hogy az iskoláknak 2007. december 31-
éig kell a saját tantervüket az új dokumentum-
hoz igazítaniuk. Éppen ezért a legfontosabb fel-
adat az iskola vezetését, a pedagógusokat tájé-
koztatni, információkkal, dokumentumokkal se-
gíteni ebben a munkában, hiszen a latin köz-
mondással élve „ignoti nulla cupido” – amit nem
ismerünk, az után nem vágyunk.

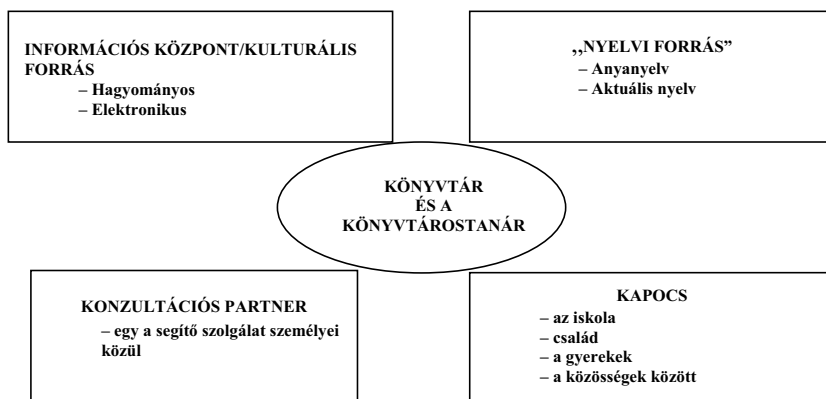
Nem kevésbé volt izgalmas *Gordon Győri*
*János*nak, az ELTE Neveléstudományi Tanszék
docensének prezentációval egybekötött előadása
Esélyek és adottságok. Az iskolai könyvtár,
könyvtárostánári munka és a multikulturalitás
címmel. A kutató szakember, aki évekig maga is
könyvtárostánárként dolgozott, jól ismeri az is-
kolai könyvtárostánárok speciális helyzetét és
lehetőségeit az iskolai nevelés területén.

A multikulturális nevelés mind gyakrabban
elhangzó fogalom a hazai pedagógiában, hiszen
a XXI. századot a multikulturális társadalmak
időszakának is szokás nevezni. Sokféle okból,
sokféle módon kerül sor napjainkban kulturális
érintkezésekre. Pl. a globalizáció, a nemzetközi
migrációs folyamatok (munkaerő-vándorlás, a
tanulás nemzetközi lehetőségei, turizmus), vala-
mint a menekülés (a természeti, politikai, ka-
tasztrófák elől) kapcsán. Az egyes kultúrák törté-
neti, vallási, ideológiai, nemi identitásai sokfé-
leséget mutatnak.

Hazánkban a 1993. évi LXXVII. törvény a
nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól és a 1993.
évi LXXIX. törvény a közoktatásról nyújt tám-
pontot a multikulturális és az interkulturális ne-
velés kérdéseihez. Magyarországon hivatalosan
13 történeti kisebbség létezik. Az előadó több
vizsgálat adatairól számolt be a multikultu-
ralizmus kapcsán. (Pl. Nyíri Pál–Paveszka Dóra:
Migráns gyermekek az iskoláról és a magyarok-
ról, Szilassy Eszter: „Én nem vagyok rasszista,
csak utálok a kínaiakat meg a négereket.” A
külföldiekhez való viszony magyar serdülők
beszédében.)

A multikulturalizmus megjelenése a magyar
iskolarendszerben új problémákat vet fel, új fel-
adatokat elé állítja a pedagógusokat. A jelenlegi
adottságok ismertetése után került sor a lehető-
ségek bemutatására.

Az előadást a gyakorlati ötletek felsorolásá-
val zárta Győri Gordon János. Milyen lehetősé-
gek, eszközök segíthetik a könyvtárostánár
multikulturális tevékenységét?

- Eredeti nyelvű könyvek (legalább néhány darab).
 - Olyan könyvek és más dokumentumok, amelyek segítenek a „Ki vagyok én?” kérdésének megválaszolásában.
 - Lehetőleg legyen kétnyelvű szótár a kézi-könyvtárban.
 - Együttműködés kialakítása a legközelebb elérhető kulturális központtal.
 - Kapcsolat a település többi iskolájával, iskolai könyvtárával, ahová hasonló csoportba tartozó gyerekek járnak: könyvtári klaszter az adott kultúra terén.
 - A magyar jogrendszer azon részének ismerete, mely a bevándorlókról és a kisebbségről szól.
 - Az iskolai könyvtáros legalább pár szót tanuljon meg a másik nyelven.
 - A magyar mint idegen nyelv – legyen legalább egy sorozat tankönyv.
 - Egyszerűbb és/vagy bonyolultabb hangoskönyvek.
 - Anyanyelvi külső személy keresése (kulturális közösség tagjaiból, szülő stb.).
 - Igény szerint homogén kulturális beszélgetőcsoport szervezése.
 - A szülők, lehetőleg anyák bevonása.
 - Vetélkedő a többi diákoknak a kisebbségekről.
 - Speciális olvasmánylisták, ajánlólisták, bibliográfiák tanulóknak, tanároknak, szülőknek.
 - Kiállítás a másik kultúráról.
 - Közös webfelületek létrehozása.
 - Fontos a könyvtárostánárok továbbképzése!
- A szakmai nap zárásaként a törvényi változások iskolai könyvtári vonatkozásait ismertette *Tóth Viktória* könyvtárostánár.

(A változások szövege az OM honlapjáról letölthető!)

- A Magyar Köztársaság Országgyűlése 2007. június 25-én elfogadta a közoktatásról szóló 1993. évi LXXVI. törvény módosításáról szóló 2007. évi LXXXVII. törvényt.
- 211/2007. (VIII. 7.) Korm. rendelet a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben tárgyú 138/1992. (X. 8.) Korm. rendelet módosításáról.
- Tankönyvpiac rendjéről szóló

törvény (2001. évi XXVII. tv.) = 2007. évi XCVIII. tv. MK. 2007. 91. sz.

A jó hangulatú, tartalmas szakmai rendezvény zárásaként Hock Zsuzsa beszélt a 2007-2008-as tanév kiemelt feladatairól, a pályázatokról, a „Kézfogás éve” eseményeiről. Felhívta a figyelmet, hogy az eseményekkel kapcsolatos információk az FPPTI Hírlevelében, illetve a FPPTI honlapján rendszeresen megjelennek! (<http://www.fovpi.hu/szakteruletek/konyvtar/konyvtar.htm>)

Cseri Zsuzsanna

A magyar iskolai könyvtárak helyzete Erdélyben

Bevezető

Kiss László kollégám Sepsiszentgyörgyről küldte a következőkben olvasható cikkét, amely számvetés a romániai magyar iskolai könyvtárosok helyzetével, az ottani szakmai szerveződésekről híradás, s egyben beszámoló az augusztusban tartott I. MIKES-konferenciáról, a Kárpát-medencei iskolai könyvtárosok találkozójáról.

Előzményként felidézném egy beszélgetésünket 2005-ből, amikor a Könyvtárostánárok Egyesülete (KTE) X. Nyári Akadémiáján, Szombathelyen arra biztatott *Kiss László*, hogy ugyan már szervezzünk ehhez hasonló szakmai konferenciát nekik is, a határon túlra. Azóta kerestük ennek a lehetőségét, s az idén ezt szerencsésen lehetővé tette az NKA pályázati támogatása. A közös szervezőmunka, a körültekintő előkészítés meghozta a gyümölcsét: ritka jó hangulatú,

majdhogynem családi szakmai találkozón vehettünk részt a Kárpát-medence különböző égtájairól érkező ötvenfőnyi kollégával.

Az előadások több területet átöleltek, olyan témákat érintettünk, amelyeket előzetesen igényeltek a helyi iskolai könyvtárosok, és amelyek hasznosak lehetnek a munkájukban, a határon túli szakmai közegben is. Nem volt haszontalan a közös gondolkodás, és sikeresnek bizonyult az együttműködés – ezt az is bizonyítja, hogy már előre megvannak a következő lehetséges találkozók helyszínei, ahol szívesen lennének partnerek a kollégák a helyszíni szervezésben. A következő MIKES-találkozó várhatóan jövő nyáron így Kassán lesz, ha a terveink megvalósulnak. Lelkes felajánlásokból máris nincs hiány, és a stafétabotot is átadta Kiss László kollégám a Kassáról érkezett *Halász Péter*nek. Úgyhogy a jövőben vigyázó szemeket, iskolai könyvtáros kollégák, Kassára vessétek!

És végül egy tévedést, Kiss Laci záró mondatait szeretném korrigálni: nemcsak ők tanultak az anyaországból érkező kollégáktól, hanem mi is tőlük – szakmai tapasztalatokat, ötleteket, emberséget, tartást és kitartást! Köszönjük nektek, kedves barátaink, jó volt veletek! Legyetek velünk, amikor csak tehetitek, személyesen is, vagy a most megmutatott virtuális lehetőségeket: levelezőlistát, blogot (<http://konyvtarostanar.klog.hu>) igénybe véve.

És szeretnék, ha elhinnétek, ha biztosak is lennétek benne: ti máris egyenrangúak vagytok nemcsak a KTE-vel, hanem mind az anyaországi kollégákkal – akik nevében ezúton is üdvözöllek benneteket!

Bondor Erika

2006 decemberében alakult meg a Romániai Magyar Iskolai Könyvtárosok Szekciója. Ez a szekció a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének keretén belül működik. A Romániai Magyar Iskolai Könyvtárosok Szekcióját az iskolai könyvtáros szakma iránti igényesség hozta létre.

Mindenki tudja, hogy munkánk jellegéből adódóan nagyon el voltunk szigetelve, éppen ezért már régóta szükségét éreztük annak, hogy legyen egy magyar szervezet is, ahol mi, romániai magyar iskolai könyvtárosok, megtárgyalhatjuk anyanyelvünkön problémáinkat, tapasztalatokat adhatunk át, tanulhatunk, és ami a leg-

fontosabb, hogy kapcsolatban lehetünk nemcsak az anyaországi Könyvtárostanárok Egyesületével (KTE), hanem más Kárpát-medencei magyar iskolai könyvtáros szervezetekkel is.

A 2007-es év a szervezéssel telt el. Feltérképeztük, hogy hány magyar iskolai könyvtáros van Romániában. Az eredmény számomra is meglepően alakult (1. táblázat a következő oldalon).

Szeben megyében egy sincs. Hunyad megyében hamarosan lesz egy. Maros megyében érdekes a helyzet, a legtöbb helyen kéttannyelvűek az iskolák, és ezért nagyon nehéz nyomukra akadni a magyar iskolai könyvtárosoknak. Egy biztos, hogy kevés a magyar könyvtáros, és azok sem tudnak igazán egymásról. Egyelőre csak két könyvtárossal tudok: Marosvásárhelyről, a Bolyai Farkas Líceumból és Nyárádszeredából, az Iskolaközpontból.

Ezzel szemben Hargita megyében 51 magyar iskolai könyvtáros van, ebből 27 egész normás és 24 félnormás. Kovászna megyében körülbelül 93 iskolai könyvtár létezik. Ebből 59 falusi és 34 városban működik. 20 teljes normás és 7 fél normás könyvtárosunk van. További 20 ember pedig órabérben van fizetve.

Ha a jelenlegi adatokat figyelembe vesszük, akkor összesen 74 főállású és 31 félnormás könyvtárosunk van Romániában. Természetesen

Megye	Város	Könyvtáros (fő)	Iskola
<i>Fehér</i>	Enyed	1	Bethlen Gábor Kollégium
<i>Arad</i>	Arad	1	Csiki Gergely Szakközépiskola
<i>Temes</i>	Temesvár	1	Bartók Béla Elméleti Líceum
<i>Bihar</i>	Várad	7	Ady Endre Líceum
	Várad		Lórántffy Zsuzsanna
	Székelyhíd		Petőfi Sándor Elméleti Líceum
	Nagykágya		Mezőgazdasági Szakközépiskola
	Érmihályfalva		
	Mezőtelegd		Mezőtelegdi Általános Iskola
	Bihardiószeg		Bihardiószegi Általános Iskola
<i>Szatmár</i>	Szatmárnémeti	4	Református Elméleti Líceum
	Szatmárnémeti		Kölcsey Ferenc Elméleti Líceum
	Szatmárnémeti		Hám János Katolikus Líceum
	Nagykároly		Josefus Calantinus Katolikus Líceum
<i>Máramaros</i>	Nagybánya	2	Németh László Líceum
	Máramarossziget		Leöwey Klára Líceum
<i>Kolozs</i>	Kolozsvár	5	Kolozsvári Református Kollégium
	Kolozsvár		Brassai Sámuel Líceum
	Kolozsvár		Báthory István Líceum
	Kolozsvár		Apáczay Csere János Líceum
	Kolozsvár		Római Katolikus Teológiai Líceum
<i>Szilágy</i>	Zilah	1	Zilahi Református Wesselényi Kollégium
<i>Brassó</i>	Brassó	2	Áprily Lajos Elméleti Líceum
	Hétfalu		Zajzoni Rab István Elméleti Líceum
<i>Bukarest</i>	Bukarest	1	Ady Endre Elméleti Líceum

tudatában vagyunk annak, hogy a lista messze nem tökéletes, de kezdetnek már nem rossz támpont.

Ennyit a számokról. Most pedig vizsgáljuk meg az erdélyi könyvtárak jellegzetességeit:

1. A könyvtárosok jó része még mindig tankönyvezik, annak ellenére, hogy ezt a törvény tiltja. Az anyaországiakkal szemben viszont az az előnyük, hogy a tankönyvrendelések pénzügyi vonzatával különösebben nem kell, hogy foglalkozzanak; ők megrendelik, és a Tanügyminisztérium leszállítja a könyveket.

2. A Tanügyminisztériumtól függ, hogy hány tankönyvet kapnak, és az is, hogy milyen alternatív tankönyvek közül választhatnak.

3. Az anyaországiakkal szemben kapjuk az úgynevezett szennyezetségi pótlékot, amely az alapfizetés 15 százalékának felel meg és a neuropszichikai kopáspénzt (én így fordítom), amely 5 százalék, de ez most már be van olvasztva a fizetésbe. Nagyon sok helyen csak a

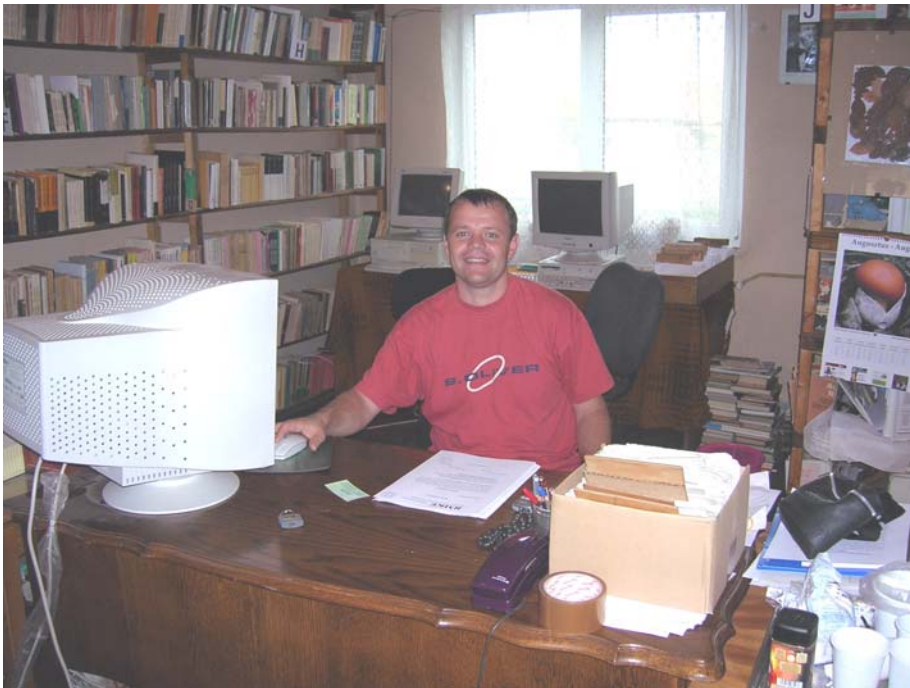
neurót adják. A törvény nem eléggé egyértelmű a szennyezetségi pótlék esetében. Ezenkívül van még a számítógép-kezelői pótlék, amely az alapfizetés 15 százalékának felel meg.

A tanügyi törvények értelmében az iskolai könyvtáros pályázhat érdemfizetésre, amelyet a megyei tanfelügyelőség ad meg az arra jogosultaknak. Ez 15 százalékot jelent egyéves időtartamra. A négyéves érdemösztöndíjra a Tanügyminisztériumnál lehet pályázni. Érdemes megpróbálni, mert 20 százalék! Nagyon emel a fizetésen.

Ezek a pályázati lehetőségek csak a tanügyi könyvtárosokra érvényesek.

4. Érdekes módon a Tanügyminisztérium csak a tanároknak készített önértékelő lapot. Az iskolai könyvtárosok maguk kell összeállítsák a pályázathoz szükséges pontozást.

5. Az iskolai könyvtárosok legalább felének nincs egyetemi végzettsége. Ez leginkább az

idősebb generációra érvényes. Nemrég indították be újra a kommunizmusban megszüntetett könyvtárszakokat az egyetemeken.

6. A könyvtárostánári szakma még nem létezik itt, Romániában. Ugyan van valami hasonlóság a francia mintára megteremtett dokumentációs központok dokumentaristájával (könyvtárostánárával), de az nem ad jegyet, nem vizsgáztathat.

7. Könyvtáraink két éve még könyvadományokból éltek. A könyveket általában a magyarországi testvériskolák és alapítványok adományozták. Amióta Románia belépett az Európai Unióba, mindez megváltozott. Már tavaly a Tanügyminisztérium minden iskolának, sőt óvodának – függetlenül attól, hogy van-e könyvtára vagy sem – elég csinos summát adott. Minden száz tanulóra kb. 7 millió régi lej jutott és ezen felül minden tanügyi intézmény 11,7 millió régi lej bónuszt kapott.

A Mikes Kelemen Elméleti Líceum tavaly 116 millió régi lejből vásárolhatott könyvtárának könyveket, ami akkor 4700 eurónak felelt meg, az idén pedig 4600 eurót kapott.

Azt ígérik, hogy ez rendszeres lesz, sőt az idei évtől bevezették, hogy minden pedagógus 100 eurót kap tanári segédkönyvek, digitális segédanyag beszerzésére.

Szakmai szerveződésünk további lehetőségeire fordítva a szót, tudatában vagyunk annak, hogy mindennek nagyon az elején vagyunk.

Éppen ezért:

a) szeretnénk minél több magyar iskolai könyvtárost beszervezni;

b) szeretnénk a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének vándorgyűlésein részt venni és ennek keretében külön programmal is szerepelni;

c) hamarosan levelező fórumot fogunk beindítani;

d) saját iskolai könyvtáros blogot akarunk létesíteni;

e) kapcsolatot építünk a Román Könyvtárosok Iskolai Könyvtáros Szekciójával;

f) tovább akarjuk fejleszteni kapcsolatunkat a magyarországi Könyvtárostanárok Egyesületével;

g) könyvtáros szekciónk legalább egy képviselője évente egyszer részt fog venni a KTE szakmai programjain.

A dolgok mindenképpen kezdenek jól alakulni. A KTE-vel közösen augusztus 8. és 10. között a Mikes Kelemen Főgimnáziumban megszerveztük a *Magyar Iskolai Könyvtárak Együttműködése Sepsiszentgyörgyön* (MIKES) elnevezésű konferenciát. Ez volt az első ilyen jellegű rendezvény.

A résztvevők főként romániai magyar iskolai könyvtárosok, az előadók pedig magyarországi, szerbiai és szlovákiai iskolai könyvtárosok és könyvtárpedagógiai szakértők voltak.

Az erdélyi iskolai könyvtáros kollégák kérésének megfelelően az előadások elsősorban könyvtárpedagógiai, könyvtárinformatikai és iskolai könyvtárak menedzselésével foglalkozó témákat öleltek fel.

Úgy érezzük, hogy a MIKES-konferencia elérte a célját, mert nemcsak tanultunk, hanem egyben elősegítettük az iskolai könyvtárügy szélesebb körű Kárpát-medencei összefogását, a szakmai tapasztalatcserét és a kollégák közötti személyes kapcsolatok kiépítését is.

Remélem, hogy idővel mi is egyenrangú partnerek leszünk a KTE-vel, és viszonzni tudjuk magyarországi barátaink kedvességét.

Kiss László
RMKE/ISZ elnök

Czine Mihály népközelben

Ötvös László összeállítása

Könyvtáraink igaz és jeles barátja volt Czine Mihály (1929–1999): szakmai összejöveteleink rendszeres résztvevője és hozzászólója, író-olvasó találkozóink gyakori meghívottja, olykor még a szakajtónkban is publikált. Noha már nyolc esztendeje halott, még mindig elevenen él emlékezetünkben szálfatermete, ízes magyar beszéde, kedélyes humora, rokonszenves személyisége. S most újabb, kései találkozásra invitálja egykori tisztelőit, barátait – köztük minket, könyvtárosokat is – Ötvös László nyugalmazott debreceni református lelkész, költő, egyháztörténész. (Róla, illetve három hasonló Biblia-kiadásáról folyóiratunk 2004. májusi számában írtunk.)

A népi írók örökségét ápoló, Dunaharaszti székhellyel működő Nap Alapítvány gondozásában az idei könyvhétre közzétett (ám rejtélyes módon 2006-ra datált), százhetven és egynéhány oldalra terjedő kötet a szokásos módon indul: az elején a felelős kiadó, Maczó János előszava, a szerkesztő bevezetője és az életutat áttekintő emlékbeszéde (precízebben: szoboravató beszéde) olvasható. Ebből idézünk: „Czine Mihály tevékenységének megnevezésére az a találó – ha nem a legtalálóbb – megjelölés, hogy tanár úr! Református néptanítói oklevéllel került az Ötvös Kollégiumba, magyartanári diplomával egyetemi tanárként működött egy emberöltőn át, s közben bibliai, prédikatori lelkülettel járta az országot, és tanárává lett nemzedékének – szép kifejezéssel –, az egész magyar nemzetünknek.”

Ezután az alcímhez – *Levelék, bibliák, közlemények* – igazodóan a közölt anyag három részre tagolódik. Az első szerkezeti egység forrásközlés: Ötvös László és Czine Mihály egymáshoz intézett leveleit (fénymásolatban és nyomtatott átiratban) tartalmazza. Ehhez szervesen csatlakozik az irodalmár három dedikációja (szintén fotokópiában), továbbá a gyászjelentés másolata és egy, a gyászban fogant költemény (kéziratban is). A második rész a Czine Mihály és a Biblia címet viseli, amely pontosan kifejezi, miről ol-

vashatunk benne. A harmadik blokkban több és többféle írás található: Czine Mihály szép és terjedelmes tanulmánya a felvidéki Győry Dezsőről, egy utószava a népiesek és a szeghalmi gimnázium kapcsolatáról, egy, még 1969-ben keletkezett esszéje a népi irodalomról. Ízelítőül innen is célszerű néhány sort ide illeszteni: „A népi irodalom a korabeli magyar társadalom valamennyi problémájának a megoldására programot akart adni. A népi irodalom világnézete, elképzelése társadalomról, történelemről és irodalomról mindmáig heves vitákra adott módot. Rokontották a múlt századi orosz narodnyikok mozgalmával és a kispolgári szocialista irányokkal, mondták a két világháború közti idő legjelentősebb szellemi mozgalmának, s kispolgári, harmadikutas, nacionalista áramlatnak is. Megnyugtató értékelése máig sincs a mozgalomnak.” Rögtön tegyük hozzá: a vita az eltelt közel negyven évben sem jutott nyugvópontra, meditatálhatunk rajta mi is. Végül az emlékezés jegyében néhány rövidebb szöveg következik (köztük Ötvös László és az özvegy levélváltása). Ráadásul életrajzi kronológia és egy erősen válogatott irodalomjegyzék zárja az összeállítást.

Ötvös László összeállítóként, szerkesztőként a kiváló és népszerű irodalomtörténész, református egyházkerületi főgondnok emberi és eszmei nagyságának állít emléket. Könyve egy barátság dokumentuma, és egyben kordokumentum is. Fontos adalék a népi írók mozgalmának szellemi utóéletéhez, a Népi Írók Baráti Társasága tevékenységéhez. Közelebb visz Czine Mihály vonzó, varázsos egyéniségének megértéséhez, egy gondolkodó értelmiségi és a református teológia, a református egyház viszonyának elemzéséhez. Jó szívvel ajánlom a könyvtáros kollégának és kollégák figyelmébe.

Bényei Miklós

Czine Mihály népközelben : Levelék, bibliák, közlemények / írta és szerkesztette Ötvös László. - [Dunaharaszti] : Nap Alapítvány, 2006[!2007]. - 174 p. ; 20 cm. - ISBN 963-00-9692-7

Bálint Sándor munkássága

Gyuris György bibliográfiája

Nemrég a közgyűjteményi dolgozók egyik szakmai tanácskozásán hangozott el – éppen egy könyvtáros említette –, hogy a nyomtatott bibliográfiákat most már gyakorlatilag elfelejthetjük. Kissé meglepő volt ez a kijelentés, mert éppen erre az összegyűjtésre készülve néztem át a Magyar nemzeti bibliográfia utolsó három évfolyamát, és azt tapasztaltam, hogy az önállóan közreadott címjegyzékek mennyisége mintha emelkedett volna a jelzett időben. (A rejtett bibliográfiák túlnyomó többsége rendeltetéséből fakadóan más kategóriába tartozik, ennél fogva nem hasonlíthatók össze az előbbiekkkel.) Érdekes lenne egyszer mélyebben is elgondolkodni arról – netán szakmai vitát rendezni róla –, hogy a számítógépes adatbázisok korában miért jelennek meg továbbra is ilyen szép számban hagyományos bibliográfiák. Nagy általánosságban, jókora, bár feltehetően a valósághoz közelálló leegyszerűsítéssel azt mondhatnánk, hogy nyilván azért, mert szükség van rájuk. Sokféle indíték lehetséges, de az MNB tételeiből az jól kitapintható, hogy egy-egy szűkebb szakterület, egy-egy intézmény, egy-egy kisebb vagy nagyobb település így akarja és tudja demonstrálni a létét, átvinni a köztudatba tevékenységét, annak sajátos lényegét. Bizonyosan állítható az is, hogy egy-egy alkotó vagy politikus, egy-egy tudós, költő, író, zeneszerző stb. munkásságának fel- és bemutatására szintén – és még mindig – hatásos, kitűnő segédeszköz a nyomtatott bibliográfia.

Kiváló példa erre Gyuris György pár hónapja közzétett összeállítása. A jelző ez esetben éppúgy igaz a tartalomra, mint a megvalósítás magas színvonalára. A megszokott tematikához (a tőle, illetve a róla megjelent írások) képest jelentékeny többlet, hogy a formálódó kultusz adatait, irodalmát is felsorakoztatja. Bálint Sándor (1904–1980) nagyformátumú személyiség volt, azok egyike, akik okvetlenül megérdemlik, hogy életművüket az utódok ily módon is reprezentálják. Szegeden élt és munkálkodott, jelentősége azonban messze túlmutat a város és a Dél-Alföld határain: hagyatéka, öröksége országos érték, amelyet nemzetközileg is elismernek és megbecsülnek. Pedagógusként, egyetemi tanárként és etnográfusként egyaránt jeleset alkotott, a vallási néprajz iskolateremtő nagymestere. Talán az idősebb kollégák még emlékeznek

rá, hogy néhány esztendeig a szegedi egyetemi könyvtárban dolgozott tudományos kutatóként. Egy ideig, a második világháború után – amikor még látszott esély az ország tényleges demokratizálódására – közéleti, politikai szerepet is vállalt, 1947–48-ban a Demokrata Párt országgyűlési képviselője volt. Haláláig köztiszteletnek örvendett, kivételes tekintély övezte; habitusát, magatartását jellemző tény, hogy a közelmúltban kezdeményezték boldoggá avatását is. Sokat publikált, könyveit, cikkeit mindmáig gyakran forgatják, idézik, hasznosítják; nemcsak tanítóképző és tanárképző intézeti, valamint egyetemi tanítványai, hanem még sokan mások vallják mesterüknek.

A jeles tudósról és a nagyszerű emberről nem először jelent meg bibliográfia: Péter László már a hetvenedik születésnap alkalmából közzétett egy jegyzéket, és azóta visszamenőleg is újabb tételek kerültek elő. Gyuris György mindezt egybeolvasztotta, és saját gyűjtéssel kiegészítette, egészen ez év elejéig (az utolsó tétele januári dátummal látott napvilágot). Róla a könyvtáros szakma jól tudja, hogy a bibliográfia egyik legnevesebb hazai szakembere, számos rangos összeállítást adott már közre. Ezúttal is mestermunkát alkotott, méltót a nagy előd életművéhez. Az ún. szegedi bibliográfiai iskola minden erényét felvonultatja. Következtesen alkalmazza az autopszia elvét; ha nem sikerült kézbe venni valamelyik művet, azt a tétel előtt csillaggal jelzi, de igencsak nagy türelem kell hozzá, hogy ilyet találjunk a kötetben. A különleges műgonddal készített lajstrom is világosan bizonyítja, hogy e műfajban (vagyis a személyi bibliográfiáknál) a szoros időrend felel meg leginkább a célnak. Vagyis alapjában véve a saját írások megjelenésének sorrendjét követi, és – látszólag némi töréssel, valójában a leginkább elfogadható módon – a rólu szóló ismertetéseket mindjárt a szóban forgó kötet leírása után közli. A Bálint Sándorról megjelent többi közlemény ismét időrendben sorakozik, de nem elkülönítetten, hanem egységbe olvasztva a tőle származó írások kronológiai rendjével. Ily módon pontosan nyomon követhető az életút fejlődése, kideríthető a mindenkori visszhang nagysága, felsejlik a fogadtatás mélysége stb. Más szóval és tömören: kirajzolódik előttünk a pályakép hiteles váza. Bálint Sándor műveinek leírásait kurzív (dőlt), a többit álló betűvel szedette. A másik örvendetes, a használatot nagyban elősegítő megoldás, hogy a poligráf műveket, vagyis a gyűjtő köteteket analitikusan írta le, tehát a

részdokumentumokra is kereshetünk; ezek viszont nem kaptak önálló tételt, hanem alárendelten jelennek meg. Gyuris György érdekes és figyelemre méltó megoldást alkalmaz a tételeszámozásnál. Az ún. főtételek mindegyike félkövér sorszámot kapott (a szám után nincs pont, mert az voltaképpen felesleges), az analitikus tételeket szintén számozta, ám minden főtételek belül előlről kezdve. Az ismertetéseket, illetve az analitikus tételek további altételeit kisbetűvel különbözteti meg egymástól. Mindez a mutatóban is tükröződik. Az utolsó sorszám 1116, de akad néhány dupla tétel is (ugyanazon a számon két leírás található – pl. 828-1, 828-2), ezekkel, továbbá a sok analitikus altétellel és az ismertetésekkel együtt a mennyiség alighanem meghaladja a kétezret.

Csakis a kézbevéttel vált elérhetővé, hogy szinte mindegyik leíráshoz társul annotáció, fekete ponttal elválasztva és valamivel keskenyebb hasábra szedve. A magyarázatok egy része kiegészíti a bibliográfiai adatokat (pl. feloldja a szerző névjelét, utal a fényképekre), másik hányaduk viszont a tartalomról is tájékoztat: pl. a tárgyalt személyről vagy Bálint Sándor állásfoglalásának lényegéről. Gyuris György a szegediektől megszokott komplex vagy összevont mutatót alkalmazza. A személy- és helynevek mellett Bálint Sándor önállóan megjelent műveinek címeit, valamint a testületi neveket is magukban foglaló tárgyszavakat egységes betűrendben sorolja fel, számos utalóval, több helyen a fölé- és alárendeltségi viszonyt is jelezve. Külön tanulmányozást kíván és érdemel a rövidítések rendszere. A kötet tipográfiája egyszerű, és némi elmélyülés után könnyen áttekinthető.

A *Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány* (ez egy római katolikus intézmény) és a szegedi Múzeumi Tudományért Alapítvány igen jó szolgálatot tett a százhuszonkét oldalas, kéthasábos bibliográfia közreadásával. Megjósolható: a néprajz, az irodalom-, egyház- és politikatörténet kutatói és a tájékoztató könyvtárosok egyaránt haszonnal és örömmel forgatják majd. Különösen ajánlható a kezdő bibliográfusoknak, akik láthatják, egy konkrét és friss példán szemlélhetik, miként lehet és kell igazán jó bibliográfiát készíteni. Olyat, amely az adatbázisok világában is használóra talál.

B. M.

Bálint Sándor munkássága : Bibliográfia / Gyuris György. - Budapest : [Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány] ; Szeged : [Múzeumi Tudományért Alapítvány], 2007. - 122 p. ; 24 cm. - ISBN 978-963-06-2352-0

Számadás ötven év terméséről

(Csáky S. Piroska: *A Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1957–2006*)

A közelmúltban jelent meg több mint négyszázötven oldal terjedelemben az ismert újvidéki kiadó eddigi könyveit számba vevő kiadvány. Mozgalmas, történésekben, változásokban gazdag évtizedeket élt meg a kiadó – ahogy azt Bordás Győző, aki a kiadó vezetője volt 1987 és 1995 valamint 2002 és 2007 között – előszavában írja. A pár oldalas írás röviden összefoglalja a kiadó életútját és számszerűsíti eredményeit is: ötven év alatt 2220 könyvet jelentettek meg, ami évente átlagban negyvenöt kötetet jelent. Értékközpontú kiadónak tartja a Forumot, hisz a meghatározó vajdasági magyar íróegyénségek (Sinkó Ervin, Szirmai Károly, Majtényi Mihály, Fehér Ferenc, Varga Zoltán, Gion Nándor stb.) kiteljesedését segítette.

A kötet összeállítója, Csáky S. Piroska bevezetőjének *A bibliográfia tanulságai* címet adta, és valóban többről szól írása, mint a kötet használatának leírása. Művelődéstörténeti szempontból mutatja be a fontos küldetést teljesítő kiadót. Megtudhatjuk, hogy 1957. február 8-án alakult meg a kiadó, és – kissé sarkítva – a következő periódusokra osztható munkásságuk: 1. indulás éve, 2. irodalmi művek kiadója, 3. gyermek- és ifjúsági irodalom népszerűsítője, 4. képzőművészeti albumok kiadása, 5. hely- és művelődéstörténeti művek megjelentetése, 6. sorozatok kiadása, 7. alapozó művek kiadója.

A bibliográfia tulajdonképpen az összeállító sorrendben harmadik Forum-bibliográfiája. Az első 1984-ben jelent meg, az 1957 és 1983 közötti termést regisztrálja. Ennek folytatása a 2000-ben megjelent kiadvány, amely az 1984 és 1999 közötti időszakot foglalja össze, míg a jelen kiadvány az ötven év teljes termését közli.

A kiadó első, 1957-ben megjelent, egyetlen kötete egy szerbhorvát nyelvkönyv volt. A kö-

vetkező évben már tizenöt kiadvány jelenik meg, amelyből hat politikai tartalmú, kettő tankönyv, három szépirodalmi és mesekönyv, a többi viszont ismeretterjesztő kiadvány. Ebből növi ki magát az – elenyésző próbálkozásoktól eltekintve – egyetlen olyan vajdasági kiadó, amely magyar nyelvű könyvek kiadására specializálódott, ahol az 1980-as években évi hatvan–hetven címszó jelenik meg. A megváltozott politikai és gazdasági körülmények miatt 2006-ban már csak 26 kötetet adtak ki.

A bibliográfia kronologikus sorrendben, éves bontásban közli a részletes – az ISBD szabvány alapján – elkészített leírásokat. A könnyebb tájékozódást részletes névmutató segíti, amely tételszámra utal.

Lévn, hogy a recenzió könyvtári szaklapba készül, a leghasznosabbnak az tűnik, ha *kiemelés gyanánt* a kiadó által megjelentetett *kézikönyvek, bibliográfiák, könyvvel, olvasással* foglalkozó köteteinek címlírását közlöm. Természetesen ezzel nem vitatván a más jellegű kiadványaik fontosságát.

A lista kronologikus sorrendben a következő:

- Marjanović, Sandra: *A könyv varázsa*. 1961
Híd 1934–1941. 1964. (magyar nyelven)
Híd 1934–1941. 1964. (szerbhorvát nyelven)
 Csáky Sörös Piroska: *A jugoszláviai magyar könyv 1945–1970*. 1973.
 Juhász Géza: *Könyvek országútján*. 1973.
 Dér Zoltán: *Csáth Géza-bibliográfia*. 1977.
 Káich Katalin: *Bács-Bodrog vármegye Történelmi Társulata (1883–1918)*. 1980.
Ugart kell törniünk. Válogatás a Vajdasági Írásból. 1983.
 Csáky S. Piroska: *A Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1957–1983*. 1984.
 Utsi Csaba: *Irodalmunk és a Kalangya*. 1984.
 Petkovics Kálmán: *A 7 Nap útja*. 1986.
 Csáky S. Piroska: *Vajdasági magyar könyvek 1918–1941*. 1988.
 Vékás János: *Szeli István-bibliográfia*. 1989.
 Vukovics Géza: *Újságírók kézikönyve*. 1989.
Régi zrenjanini fényképek katalógusa. 1990.
Régi becsei fényképek katalógusa. 1991.
Régi zentai képeslapok katalógusa. 1991.
 Pohárkovic Elvira: *A jugoszláviai magyar irodalom 1986. évi bibliográfiája*. 1992.

Topolya mezőváros históriája (1808–1811). 1992.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1988. évi bibliográfiája*. 1993.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1989. évi bibliográfiája*. 1993.

Szentgyörgyi István: *Subotička bibliografija = A szabadkai kiadványok bibliográfiája*. 2. kötet. 1870–1918.

Csáky S. Piroska: *Bori Imre-bibliográfia*. 1950–1992. 1994.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1990. évi bibliográfiája*. 1994.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1991. évi bibliográfiája*. 1995.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1992. évi bibliográfiája*. 1996.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1993*. [tévesen 1983 szerepel a bibliográfiában] évi bibliográfiája. 1997.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1994. évi bibliográfiája*. 1998.

Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1995. évi bibliográfiája*. 1999.

Csáky S. Piroska: *A Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1983–1999*. 2000.

Gerold László: *Jugoszláviai magyar irodalmi lexikon (1918–2000)*. 2001.

Ispánovics Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1996–97. évi bibliográfiája*. 2001.

Kalapis Zoltán: *Életrajzi kalauz*. Ezer magyar biográfia a délszláv országokból. 1. köt. 2002.

Káich Katalin: *A nagybecskereki színház története és repertóriuma. (1832–1918)* 2. köt. 2003.
Kalangya. Kosztolányi szám. 1936. március hó. Reprint 2003.

Németh Ferenc: *A nagybecskereki sajtó története. (1849–1918)*. 2004.

Ispánovics Csapó Julianna: *A jugoszláviai magyar irodalom 1998/1999. évi bibliográfiája*. 2005.

Kiss Gusztáv: *A Híd repertóriuma. 1976–2001*. 2005.

Csáky S. Piroska: „Az írás szavai szerint”. Délvidéki egyházi jellegű kiadványaink bibliográfiája. 1815–2000. 2006.

A Forum Könyvkiadó bibliográfiája 1957–2006. / Csáky S. Piroska – Újvidék : Forum Könyvkiadó, 2006. – 459 p. ; 24 cm

Györe Géza

Kölcsey Ferenc Nemzetközi Könyvtárhasználati Verseny

A nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium mint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Köznevelési Közalapítvány bázisintézménye könyvtárhasználati versenyt hirdet a határainkon túli magyar tannyelvű középiskolák 9–12. osztályos tanulói részére.

A versenyen részvételi lehetőséget szeretnénk biztosítani olyan magyarországi tanulók részére is, akik korábban részt vettek a Bod Péter Könyvtárhasználati Versenyen, és most a 11–12. évfolyamra járnak.

A verseny témája: **A magyar kultúra értékei a Kárpát-medencében.** A témán belül kiemelt figyelmet kívánunk fordítani **Kölcsey Ferenc és a reformkor** szellemi örökségére.

A versenyen nem a lexikális ismereteket, hanem a könyv- és könyvtárhasználati jártasságot mérjük.

A verseny egyfordulós lesz.

Tervezett időpontja: **2008. április 5. szombat.**

Helyszíne: Kölcsey Ferenc Gimnázium könyvtára

4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 6.

A jelentkezéseket 2007. december 14-ig juttassák el Zsoldos Jánosné e-mail címére (zsoldosne_gy@freemail.hu), vagy a Kölcsey Ferenc Gimnázium postacímére (4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 6.), vagy faxszámára: 36-42/500-058. A jelentkezés tartalmazza az iskola nevét, postacímét, telefonszámát, a versenyzők nevét, évfolyamát, a tanárok nevét, e-mail címét.

Nevezési díj nincs.

A versenyre jelentkezők 2008. február közepéig részletes tájékoztatót kapnak a versenyen szereplő feladattípusokról, és elküldjük a feladatok megoldásához szükséges könyvek jegyzékét. Módszertani segítségként ajánljuk bázisintézményi kiadványunkat:

Zsoldos Jánosné: Tíz év az Országos Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny szolgálatában

Akik még nem rendelkeznek ezzel a kiadvánnyal, térítésmentesen hozzájuthatnak. Ezen igényüket a jelentkezés alkalmával jelezni szíveskedjenek.

Kalucza Lajos
a Kölcsey Ferenc Gimnázium igazgatója

Zsoldos Jánosné
szaktanácsadó
a verseny szervezője

Olvasómozgalom a Civil Rádióban

A lágymányosi kisközösségi rádió minden második szombat délutánján jelentkező adása 2007-ben is az együttolvasás és megbeszélés lehetőségét kínálja hallgatóinak, akik a műsorba bekapcsolódva közvetlenül elmondhatják véleményüket. Bár a műsorvezetők közt irodalomtörténész, könyvtáros és tanító is van (közgazdász és ügyintéző mellett), a regények keletkezési idejének vagy az ábrázolt történelmi korszakoknak bemutatásán kívül a hangsúly mindig a történet befogadói oldalára helyeződik, mely természetesen minden olvasónál más és más.

Bővebb információ a <http://olvasomozgalom.extra.hu> weboldalon.

A Magyar Közlöny 123. számában (2007. szeptember 21.) megjelent a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezéséről szóló 150/1992. (XI. 20.) kormányrendelet módosításáról szóló 241/2007. (IX. 21.) kormányrendelet.

A könyvtárosokat különösen érintő részek:

1. §: a 150/1992. (XI. 20.) korm. rend. 2/A § (2) bek. c) pontja

2. §: a 150/1992. (XI. 20.) korm. rend. 4.§ (1) bek. c) pontja; (2) bek. b) pontja

A jogszabályt tartalmazó közlöny pdf-formátumban letölthető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó honlapjáról:

<http://www.magyarokozlony.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk07123.pdf>

A Zrínyiek és Európa

Kiállítás az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárában

A budapesti Egyetemi Könyvtár kamarakiállítása egyszerre mutatja be a két Zrínyi, a szigeti Zrínyi Miklós, valamint a költő és hadvezér Zrínyi Miklós alakját, tevékenységének hazai és európai visszhangját.

Az immár tíz évre visszatekintő gyakorlatukhoz igazodva a kiállított dokumentumokat kivétel nélkül az Egyetemi Könyvtár állományából válogatták.

Ezek az évszázadok óta ott őrzött kéziratok, nyomtatványok és sokszorosított grafikák több tekintetben reprezentatív módon képviselik az 1568 és 1907 közötti időszak magyarországi és európai Zrínyi-hagyományát.

Helyszín: ELTE Egyetemi Könyvtár, Díszterem

1053 Budapest, Ferenciek tere 6.

Megtekinthető: november 16-áig

Szabó Magda születésnapjára

„Holtig haza: Debrecen” – vallja szülőhelyéről Szabó Magda, Debrecen város díszpolgára, Corvin-láncos, Kossuth-díjas író, drámaíró, műfordító.

A kortárs magyar irodalom legjelentősebb alakja 1917-ben született Debrecenben. 2007. október 5-én a szülőváros több rendezvénnyel köszöntötte 90. születésnapja alkalmából az író. A Debreceni Városi Könyvtár munkatár-

sai ebből az alkalomból számos játék, pályázat és program szervezése mellett egy virtuális kiállítást is készítettek.

A virtuális kiállítást, a játékokat, programokat az alábbi helyen lehet megtekinteni:

<http://www.dbvk.hu/szabomagda>

Esélyteremtés, esélyegyenlőség – (műemléki) könyvtári környezetben

Akadálymentesítés – esélyteremtés a mozgáskorlátozott, a könyvtáros, a jogi szabályozó, a műemlékvédelmi szakember és az építész szemszögéből témával szakmai napot szervez az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (OKGYK) nemcsak egyházi könyvtárosok számára 2007. november 26-án Budapesten.

Bővebb információ: Ásványi Ilona (ilona@osb.hu)

Játék- és tudástár: a könyvtár

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Gyermekkönyvtáros Szekciója és a nyíregyházi Mórincz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár 2007. november 9. és 10. között országos konferenciát rendez Nyíregyházán.

„Tudjuk, hogy mennyire fontos tevékenység a gyerek életében a játék, hogy a gyerekkor fő foglalatossága. Könyvtári környezetben mindenképp speciális jelleget ölt. Tapasztalatokat, módszereket szeretnénk gyűjteni, átadni egymásnak, és az előadók segítségével a játék fogalmát játépedagógiai, játépszichológiai megközelítésben is körüljárjuk. Az előadások során eljutunk a népi játékoktól a mai kor számítógépes és internetes játékaig. Ezeket nem szabad kizárnunk életünkől, mert gyerekolvasóinkat igen környékezi létezésük. Megismerni és jól felhasználni, ez a célunk, egyben tudva a veszélyeiről is.”

A konferencia helyszíne:

Mórincz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza Szabadság tér 2.

Luther Márton Evangélikus Kollégium Nyíregyháza, Luther u. 7.

További információ: Budavári Klára szekcióelnök

Tel.: (1) 291-2575 (FSZEK, Lőrinci Nagykönyvtár)

Mobil: (30) 236-5685, email: bongyole@freemail.hu

Helyreigazítás. Előző számunkban sajnálatos elírás miatt hibásan jelent meg az idei összefoglalás címe. Helyesen: a *Nagy Olvashow*.

ALA-akciók

Az idén tizedjére rendezte meg az Amerikai Könyvtárosok Szövetsége (ALA) a *Szabad emberek szabadon olvasnak* mottójú *tiltott könyvek hetét* (Banned Books Week), <http://www.ala.org/ala/oif/bannedbooksweek/bannedbooksweek.htm>

A rendezvény célja, hogy felhívják a figyelmet arra: a mai napig is vannak értelmetlenül tiltott, üldözött olvasmányok.

Az ALA azonban nem csak hagyományos offline eseményeket szervez, hanem 2.0-ás, va-

gyis az internetes társadalmat minél inkább megszólító akciókat is elindított.

Az összes nagy 2.0-ás közösségi szájton (Flickr, Facebook, MySpace, stb.) készítettek valamit. A Michigani Egyetem könyvtára arra is felhasználta az eseményt, hogy azokat a munkatársakat, akik a háttérben dolgoznak, bemutassa az olvasóknak, akképpen, hogy a képeken ezek a könyvtárosok olvassák a valamikor, valakik által tiltott könyveket. A képek mögé belinkelték a vonatkozó katalógustételt is.

<http://www.flickr.com/photos/hatchergraduatelibrary/sets/72157602113979751/>

(Forrás: Király Péter, *Katalist*)

KÖNYVEK ÚJRATÖLTVE

Elkészült a Gyerekirodalmi Adatbázis

Tudja-e, hogy milyen könyvet vásároljunk annak a gyerekeknek, aki az állatokról szóló történeteket kedveli? Vagy mit meséljünk egy 3 évesnek, hogy könnyebben menjen az elalvás? S mit ajánlanánk annak a kiskamasznak, aki minták után kutatva életrajzi regényt olvasna?

Hogy könnyebben találjuk meg gyermekeink számára a megfelelő olvasmányt, Magyar Olvasástársaság (HUNRA) és az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) kétéves munkával létrehozta azt a majd **750 címet tartalmazó adatbázist**, amelyben az 1994 és 2005 között Magyarországon megjelent magyar nyelvű gyermek- és ifjúsági szépirodalom legjava található meg. A válogatás összeállításakor törekedtünk arra, hogy valódi értéket képviselő és maradandó élményt nyújtó könyveket ajánljunk, amelyek képesek arra, hogy megszerettség az irodalmat, az olvasást.

Közismert tény, hogy a mese, a történet iránt fogékony gyerekből válhat olvasó felnőtt. Ahhoz, hogy az összefüggéseket megértő, az iskolában sikeresen teljesítő, az életben jól boldoguló gyerekeink legyenek, segítenünk kell őket olvasmányaik kiválasztásában. Reméljük, hogy az adatbázis hozzájárul ahhoz, hogy hazánk a nemzetközi olvasás-szövegértési vizsgálatokban az élmezőnyhöz tartozzon.

Az adatbázis **egyedülálló**, hiszen a benne szereplő műveket nemcsak korcsoportok szerint, hanem "műfaj" szerint is besoroltuk. Tudjuk, hogy vannak inkább fiús és inkább lányos olvasmányok, ezért nemek szerinti keresésre is mód nyílik. A használó által meghatározott szempontokat megadva lehet böngészni az adatbázisban, de lehet egy adott szerző konkrét művéről is tájékozódni. Ezen kívül lehetőség van az ajánlott és elolvasott könyveket osztályozni és így véleményt nyilvánítani, ezáltal felkelteni mások érdeklődését a könyvek iránt.

Az OSZK Könyvtári Intézet munkatársai - Bartók Györgyi, Hölgyesi Györgyi és Kis Klára - által készített válogatást Boldizsár Ildikó mesekutató lektorálta.

Az adatbázis bemutatásához kapcsolódó fontos hír, hogy a Magyar Olvasástársaság és a gyerekek, családok körében igen népszerű www.egyszervolt.hu portálcsoport stratégiai együttműködésre lép egymással. Mindkét fél elkötelezett az igényes gyermekkultúra iránt. Jövőbeni együttműködésük célja elsősorban az adatbázis fejlesztése, új tartalmakkal való feltöltése, népszerűsítése.

Az adatbázis megtalálható a www.ki.oszk.hu/gyerekirodalom internetes címen.

További információ: Péterfi Rita, E-mail: peterfi@oszk.hu

Tel.: 06-1/22-43-891